

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

Брой 5 – 6 (558 – 559) година XLIV

17 юни 2026 година

4425 студенти ще приеме Пловдивският университет през новата учебна година

Проф. Франсиско Алонсо е новият почетен доктор на Пловдивския университет

На стр. 6

20 години от създаването на Университетския център за кариерно развитие

На стр. 13

Първата международна научна конференция „Физика – инженерство – технологии“

На стр. 14

стр. 8 1876-а – годината феникс на България

В Броя ще прозетете още:

- ▶ Правосъдието не е просто прилагане на закона, а борба за истината, водена с достойнство
- ▶ В университета заработи изнесената база на Регионалния STEM център в Хисаря
- ▶ Националната библиотечна седмица беше отбелязана с поредица от събития
- ▶ С „Еразъм+“ от Пловдив до Прага – когато мечтите стават реалност
- ▶ Научната конференция за студенти и млади учени „Екологията – начин на мислене“
- ▶ Ученици от Търговската гимназия влязоха за един ден в ролята на студенти по икономика
- ▶ Експедицията по историческа лингвистика – събитие, което изгражда мостове между минало и настояще

Тържественото честване на 24 май в Пловдивския университет

Преподаватели, студенти, служители и граждани се включиха в тържественото честване на 24 май – Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност. Обновеното пространство пред Ректората на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ беше чудесен декор за този празник на духа, започнал с въздигащите музика и слово на химна „Върви, народе възродени...“.

Заместник-ректорът по учебната дейност проф. д-р Пламен Стоянов прочете приветствено слово от името на ректора проф. д-р Румен Младенов и на цялото академично ръководство на университета (публикуваме го отделно).

Поздрав към присъстващите на тържеството отправи студентката от специалността „Българска филология“ Ангелина Табанджова, прочетено бе и приветствие от името на председателя на Студентския съвет на Пловдивския университет Димитър Стоянов, който също изучава филологическа специалност.

Обявени бяха и победителите в литературния конкурс, организиран от вестник „Пловдивски университет“, а наградите връчи главният редактор Тильо Тилев. Първа награда в категорията „Поезия“ получи Надя Райкова, която учи в магистърската програма по PR, реклама и медийни комуникации. Тя завоюва и второто място за проза, а първенецът в тази категория е Емине Каназир, второкурсничка от специалността „Предучилищна педагогика с чужд език“. Две втори награди бяха присъдени за поезия – на студентките Божидара Тенева („Българска филология“, 1. курс) и Мария-Магдалена Йорданова („Публична администрация“, 1. курс), а на трето място беше класирана Анелия Черкезова (магистърска програма „Комуникативни нарушения на развитие-

то“, 1. курс). Третото място за проза също беше поделено между двама студенти – Хасан Юсеин („Бизнес информационни технологии“, 4. курс) и Симона Тупарова („Български език и английски език“, 3. курс).

Гостите на празника бяха поздравени и от студенти по музика от Педагогическия факултет, ръководени от д-р Станка Даутовска, а по традиция тържеството приключи с поднасяне на венци и цветя пред паметника на патрона на Пловдивския университет – Паисий Хилендарски.

Ангелина Табанджова – „Българска филология“, 4. курс

Уважаеми представители на академичното ръководство, скъпи преподаватели, скъпи студенти, нека ни е честит този прекрасен празник!

Първите ни срещи със словото са различни – дали чрез любимата приказка, разказана от родителите ни, дали чрез първата прочетена книга, или чрез стиховете, които неусетно остават в сърцата ни. Несъмнено личното начало ни е свидно, но преди да го има него, имало го е началото на Светите братя.

Те са ни подарили правото да назоваваме света около себе си, да изричаме мислите си, да пазим паметта си и да предаваме надеждата си нататък. Благодарение на тях имаме свят, който да изпълним с обич, радост, устрем... понякога и с тревога. Завещаши са ни своето най-изкусно творение, за да го ползваме с мисъл и да създаваме смисъл. Прави ще сме, ако кажем, че Словото е живо и има душа.

Това туптящо сърце е притегателната сила, която сплотява, която подслонява, която лекува.

24 май е ден, изпълнен с усещането за щас-

тие и тържественост. Ден, в който душите ни са изпълнени с чувство за гордост.

Ние, студентите от Филологическия факултет, искаме празникът ни да бъде и топъл, и споделен.

Благодарим на Светите братя за делото, което всеки ден ни носи нова светлина!

Благодарим на всички вас, скъпи преподаватели, за обичта, за вярата в нас и за критиката, която ни прави по-добри!

Благодарим и за приятелите, с които Словото ни среща, защото именно то ни сближава и ни напомня, че никой не върви сам по пътя на знанието.

Ще завърша с цитат от „Поема в синьо“ на гръцкия поет Янис Рицос, посветена на Гео Милев:

„А той искаше целият ден да бъде син, целият свят да бъде светъл...“

Нека светът ни бъде прекрасен и да говорим за него със светлината, която Братята ни подариха... и с много обич.

Приветствие от проф. д-р Румен Младенов – ректор на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

Уважаеми колеги, скъпи студенти,

Има дни в националния ни календар, които отбелязваме с почит, но има само един ден, който посрещаме с безусловна радост, преклонение и светлина в душите. 24 май е най-вдъхновяващият и истински обединяващ български празник – празникът на духа, на буквите и на просвещението. От името на академичното ръководство приемете най-топлите ни поздравии по случай този най-съкровен за нас, българите, ден.

Днес ние се прекланяме пред епохалното дело на светите братя Кирил и Методий и техните ученици. Дело, което надхвърля границите на времето и пространството, за да ни даде най-ценния дар – нашата писменост. Азбуката не е просто сбор от графични знаци. Тя е свещеният код на нашата национална памет, щитът, който ни е опазил като народ през вековете, и мостът, по който пренасяме мъдростта на предците си към бъдещето.

Езикът е домът на нашето битие. Чрез него ние осмисляме света, изразяваме своите най-дълбоки чувства, творим наука и изкуство. Българското слово е онази невидима, но най-здрава нишка, която ни свързва в едно цяло, независимо къде по света се намираме. Затова грижата за чистотата и богатството на нашия език е не просто дълг, а въпрос на национално достойнство. Когато пазим езика си, ние пазим самите себе си.

За нас, академичната общност на Пловдивския университет, този ден носи особено дълбок смисъл. Ние с чест и отговорност носим името на светогорския монах Паисий Хилендарски – първия

Проф. д-р Румен Младенов

наш будител, който прозира историческата истина, че пътят към свободата минава през познаването на собствения род и език. Неговият завет „Четете и знайте...“ е поставен в самите основи на нашата алма-матер. Той е призив за грамотност, за критично мислене и за духовно пробуждане, който днес звучи по-актуално от всякога.

Уважаеми колеги преподаватели,

Вие сте съвременните будители! С вашия ежедневен труд, отдаденост и професионализъм вие не просто преподавате академични знания, а изграждате личности. Вие сте хората, които държат буден духа на просвещението в нашите аудитории. Благодаря ви за търпението, за вдъхновението и за мисията, която изпълнявате с такова достойнство.

Скъпи студенти,

Вие сте бъдещето на България. В епохата на глобализация и изкуствен интелект най-силното ви оръжие си остават грамотността, критичният

ум и способността да боравите със силата на словото. Четете, търсете истината, задавайте въпроси и не спирайте да се усъвършенствате. Носете с гордост съзнанието, че сте наследници на народ, дал писменост на милиони хора по света. Пазете българския език богат, красив и жив!

Нека светлината на 24 май винаги озарява пътя ни към знанието!

Пожелавам на всички вас крепко здраве, нестихващ стремеж към наука и много поводи за академична и човешка гордост.

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК НА БУКВИТЕ! ЧЕСТИТ 24 МАЙ!

Димитър Стоянов – председател на Студентския съвет

Уважаеми госпожи и господа, уважаеми преподаватели, студенти и гости,

Днес сме под знака на един празник, който не е просто дата в календара, а духовен връх в българската история. Ден, в който народът ни не чества победа на оръжието, нито политическо надмощие, а нещо много по-трайно – силата на словото, светлината на знанието и достойнството на духа.

На 24 май ние се прекланяме пред делото на светите братя Кирил и Методий – дело, което надхвърля времето и границите. Те не просто създават азбука. Те даряват на един народ възможност да мисли, да помни и да изрича себе си. Защото народ без слово е народ без памет, а народ без памет е народ без бъдеще.

Словото е отговорност. То може да съзижда, но и да руши. Може да бъде мост между хората, но и стена помежду ни. Затова делото на светите братя е не само културен подвиг, а нравствен завет – да пазим езика си чист, жив и достоен; да говорим с мисъл, да пишем с отговорност и да отстояваме истината дори когато тя изисква смелост. Особено днес, във време на шум, прибрзаност и обезценяване на думите, ние сме длъжни да си припомним, че словото не е просто средство за

Димитър Стоянов

общуване. То е мяра за духовност. Начин, по който обществото разкрива собственото си лице.

И именно тук, между стените на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, тази отговорност придобива още по-дълбок смисъл. Нашият университет има за патрон човек, който със словото си пробуди един народ. В епоха на духовна тъмнина той написа книга, която не просто разказва история, а събужда съзнание. Неговият глас и днес звучи като нравствена повеля – да не забравяме кои сме, да не се отказваме от духовното си достойнство и да не допускаме равнодушието да подмени паметта. Да носиш името на Паисий, е чест, но още повече е отговорност – отговорност да бъдем не просто образовани хора, а личности с будна съвест. Да търсим знание не за престиж, а за смисъл. Да помним, че университетът не е само място за професионална подготовка, а пространство, в което се изграждат ценности, характер и гражданска позиция.

Днес като председател на Студентския съвет вярвам, че именно младите хора сме призвани да продължим тази духовна линия – не с патетика, а с дела; не само с думи, а с отношение към знанието, към културата и един към друг. Защото бъдещето на България няма да се изгради единствено чрез технологии, институции или икономически успехи. То ще се изгради чрез хора, които умеят да мислят, да помнят и да говорят с отговорност.

Нека на този светъл празник сведем глава пред онези, които ни дадоха буквите, но и пред всички учители, преподаватели и будители, които всеки ден продължават тяхното дело.

Честит 24 май – празник на българския дух, на просветата, културата и словото! Поклон пред делото на светите братя Кирил и Методий! Поклон пред Паисий и пред всички, които пазят жив огъня на знанието!

Пловдивският университет ще приеме 4425 студенти през новата учебна година

Кандидатстудентската кампания за учебната 2026/2027 година в ПУ „Паисий Хилендарски“ вече е на дневен ред. Пловдивската алма-матер ще приеме общо 4425 студенти, от които 3069 – държавна субсидия, и 1356 – платено обучение. Ето и разпределението на бройките по направления: Педагогически науки – 1046; Хуманитарни науки – 631; Социални, стопански и правни науки – 1447; Природни науки, математика и информатика – 835; Технически науки – 246; Изкуства – 58; Сигурност и отбрана – 162.

Филиалът в Кърджали ще приеме 101 студенти в направление Педагогически науки и 10 студенти – в направление Природни науки, математика и информатика. Филиалът в Смолян ще приеме 87 студенти в направление Педагогически науки и 20 – в направление Социални, стопански и правни науки.

От 5 до 24 юни всички желаещи да се обучават в най-голямото висше училище в Южна България, могат да подадат документи онлайн на сайта на университета на адрес: <https://ksk.uni-plovdiv.bg>.

От 15 юни кандидат-студентите ще имат възможност да подават документи и на място. Едното е в Спортната зала на Пловдивския университет на бул. „България“ № 236А от 8:30 до 16:30 ч., а другото – в бюрата на центровете за кандидатстудентска подготовка и информация. Приемът на документи ще е всеки ден, включително в събота и неделя.

Крайните срокове за подаване са отразени на сайта на университета и зависят от това дали кандидатът ще полага кандидатстудентски изпити, или ще използва оценки от държавни зрелостни изпити.

За специалностите „Автомобилна техника“, „Автомобилни електронни системи“, „Електроснабдяване и електрообзавеждане“, „Информационно и компютърно инженерство с мениджмънт“, „Хардуерни и софтуерни системи“ и „Компютърно индустриално инженерство и дизайн“ от Физико-технологичния факултет кандидатстудентски документи ще се приемат в делнични дни и в сградата на факултета в гр. Смолян, ул. „Дичо Петров“ № 28, каб. 203. Срокът за кандидати, които ще полагат кандидат-

студентски изпити, е от 15 до 26 юни, а за тези, които кандидатстват само с оценки от ДЗИ – от 15 юни до 2 юли.

Кандидатстудентските изпити за ПУ „Паисий Хилендарски“ ще се проведат от 28 юни до 2 юли.

Първият изпит ще е по български език. Ден по-късно, на 29 юни, ще се проведат тези по история на България, английски език и химия. Комплексният изпит по физическо възпитание ще се състои на 29 и 30 юни. На 30 юни ще се проверят също знанията на кандидат-студентите по математика, изобразително изкуство и теология.

На 1 юли ще бъдат изпитите по информатика, немски, испански и френски език. Ден по-късно са изпитите по география на България, биология, музика, както и тестът със събеседване по физика.

Началният час на всички изпити е 9:00, а информация за сгради, зали и имена на заявителите участие ще се публикува в сайта на университета и на информационни табла пред Ректората и пред Новата сграда на университета в деня, предхождащ съответния изпит.

Изпитът за проверка на говорните и комуникативните способности ще се провежда от 15 до 28 юни 2026 г. от 8:30 до 16:30 ч., ако кандидатстудентските документи са подадени в Спортната зала на Пловдивския университет на бул. „България“ № 236 А. За тези, които са подали документи в Университетския информационен център – Ректорат, ул. „Цар Асен“ № 24, изпитът ще е от 29 юни до 2 юли 2026 г. от 8:30 до 16:30 ч. В случай че кандидатстването е онлайн, проверката на говорните и комуникативните способности ще е от 15 юни до 2 юли 2026 г. от 8:30 до 16:30 ч.

В раздел „Кандидат-студенти“ ще бъде публикуван линк за дистанционно провеждане на изпита по говорни и комуникативни способности.

По традиция кандидатстудентската кампания ще завърши с изпитите за специалността „Актьорство за драматичен театър“, които тази година ще се проведат в два кръга на 9 септември.

Петото издание на инициативата „Green Graduation“

За пета поредна година Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ отбеляза края на академичния престой на своите чуждестранни възпитаници с традиционната екологична инициатива „Green Graduation“. Събитието, организирано от отдел „Международно сътрудничество“, обедини студенти по програмата „Еразъм+“ и представители на академичния и административния състав в общата кауза за разширяване на своеобразната „Еразъм“ градина в кампуса на Новата сграда.

Тази година зеленото пространство бе обогатено с лирово дърво. В символичното му засаждане се включиха младежи от девет държави – Португалия, Испания, Украйна, Франция, Полша, Камерун, Румъния, Италия и Турция, които завършват своя период на мобилност в университета.

Събитието беше открито от доц. д-р Борян Янев, институционален „Еразъм“ координатор и заместник-ректор по международна дейност и връзки с обществеността. Той отправи приветствие към студентите, като им благодари за избора на образователна институция и им пожела успешна реализация в избраните от тях сфери на професионално развитие.

От своя страна д-р Димитър Карамитев – началник на отдел „Международно сътрудничество“, акцентира върху символиката на избраната растителен вид. Той отбеляза, че лировото дърво олицетворява

благородството и адаптивността – качества, присъщи на „Еразъм“ студентите, които успешно преодоляват предизвикателствата на новата академична и културна среда, намирайки начин да оставят своя траен и положителен отпечатък в историята на университета.

Събитието завърши с неформална среща, по време на която международните студенти направиха равностметка на изминалата академична година. Те обмениха впечатления от обучението си, споделиха ценни спомени от престоя си в Пловдив и отбелязаха значението на изградените дълготрайни приятелства.

Гражданско образование

LAUDATIO ЗА КОНСТИТУЦИЯТА

На 16 април всяка година отбелязваме един от най-светлите и значими дни в нашия национален и правен календар – Деня на Конституцията и професионалния празник на българските юристи и съдебните служители. На тази дата ние не просто честваме един исторически акт, а отдаваме заслужена почит на фундамента, върху който се гради нашата държавност, нашата свобода и нашето бъдеще – Конституцията на Република България.

Конституцията не е просто сбор от правни норми, отпечатани на хартия. Тя е живият дух на нацията, въплътен в думи. Тя е върховният израз на обществения договор, който ни обединява като народ и ни определя като демократична, правова и социална държава. Приета в едни от най-бурните и преломни времена на нашия съвременен преход, Конституцията от 1991 година се превърна в онзи спасителен бряг на разума и надеждата, който очерта пътя на България към семейството на свободните и демократични европейски народи. В нейния преамбюл, изписан с мъдрост и отговорност пред историята, са заложени непреходните общочовешки ценности – свобода, мир, хуманизъм, равенство, справедливост и търпимост. Тези думи не са просто декларация, те са компасът, който трябва да води всяко наше действие като общество. Конституцията издига във върховен принцип правата на личността, нейното достойнство и

Рубриката води проф. д-р Христо Паунов – омбудсман на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

сигурност, напомняйки ни всеки ден, че държавата съществува заради човека, а не човекът заради държавата.

Днес възхваляваме основния закон, защото той е щитът, който пази слабите от произвола на силните. Той е гарантът, че властта произтича от народа и принадлежи на народа. Конституцията утвърждава разделението на властите – законодателна, изпълнителна и съдебна – като основен механизъм за баланс и контрол, предпазвайки обществото ни от тирания и авторитаризъм. Тя прогласява политическия плюрализъм и свободата на словото, без които нито една демокрация не може да диша.

Но Конституцията е силна само тогава, когато има кой да я пази, да я тълкува с мъдрост и да я прилага с непоколебима справедливост. Юридическата професия не е просто занаят, тя е призвание и мисия. В нашите ръце е поверена отговорността да превърщаме дори мъртвата буква на закона в жива справедливост.

Във времена на изпитания, когато устоите на обществото са подложени на натиск, именно Конституцията остава онази здрава котва, която ни предпазва от хаоса. Тя е нашият общ език, нашата обща мярка за добро и зло в обществения живот. Нека я пазим, нека я уважаваме и нека я изпълняваме със съзнанието, че тя е най-ценното наследство, което можем да оставим на идните поколения.

Нека върховенството на правото бъде не просто идеал, а ежедневна реалност в нашата родина. И както казваше човекът парламент Гиньо Ганев: „Да извикаме мощно, но и тихо като в храм: Да живее Конституцията!“.

Академичен форум по случай Деня на юриста

Заклучителният етап на Академичния форум за есе на тема „Право и време“ се проведе на 15.04.2026 г. в Ректората на Пловдивския университет. Четвърти поред след академичните форуми „Право и закон“ (2022 г.), „Правото ни“ (2024 г.) и „Справедливост и право“ (2025 г.), той продължава традицията, чрез която Юридическият факултет (ЮФ) на ПУ „Паисий Хилендарски“ отбелязва Деня на Конституцията и професионалния празник на българските юристи – 16 април. За пореден път Академичният форум предостави възможност на студентите от ЮФ да изразят своите размисления и да ги представят пред публика – умение, изключително ценно за бъдещата им работа като юристи. Присъстваха множество гости – магистрати, представители на адвокатурата, преподаватели и студенти.

Форума откриха деканът на ЮФ доц. д-р Даниела Дончева и заместник-деканът доц. д-р Ангел Шопов.

Участие в Академичния форум „Право и време“ взеха над 30 студенти, повечето от тях първокурсници. По този начин те приложиха на практика наученото по дисциплината *Академично писане* с преподавател проф. д.ю.н. Малина Новкиришка, която беше и председател на научното жури. Класирането на есетата по предварително определени критерии протече на два етапа (преди и по време на форума), при които всяко есе беше оценявано от 5-членно жури от преподаватели от ЮФ и практикуващи юристи. Впечатлено и приятно затруднено от убедителното представяне на студентите, журито отлични петимата най-добре представили се участници със специални грамоти и награди.

Първо място на Академичния форум спечели Ивайла Петкова с есе на тема „Право и време – връзка и/или рамка“. На второ и трето място се класираха съответно Богомила Борисова и Теодора Юрукова – и двете с творби на тема „Правото през времето“. Четвърто място взе Анастасия Симеонова с есето „Българското наказателно право от социалистическия режим до днес“, а петото място беше

Обща снимка на участниците и членовете на журито

отредено за Гамзе Али и нейната разработка на тема „Правата, които спечелихме“.

Наградите любезно предоставиха издателство „Сиби“ и Пловдивското университетско издателство.

При закриването на форума председателят на журито проф. д.ю.н. Малина Новкиришка поздрави всички участници и им пожела успех в бъдещите им изяви. Специални благодарности бяха поднесени на организационния комитет, на организациите партньори, на Факултетния студентски съвет, както и на останалите членове на научното жури в състав: доц. д-р Константин Пехливанов, гл. ас. д-р Ваня Тодорова, адв. Христо Калпакчиев, съдия Габриел Русев и съдия Костадин Иванов от Районния съд – Пловдив.

С признателност към всички колеги, приятели и партньори, които допринесоха за реализирането на днешния Академичен форум, си пожелаваме до нови срещи!

Проф. Франсиско Алонсо от Аликанте е новият

Уважаеми дами и господа,
уважаеми гости и колеги,

Добре дошли на тържественото заседание на Академичния съвет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. За нас е чест да ви приветстваме днес и да споделим заедно този тържествен и паметен момент в академичния живот на университета.

Макар и сравнително малка академична институция, развиваща се далеч от големите научни центрове на Европа, нашият факултет имаше щастието през годините да работи с учени с изключителен международен авторитет. Сред тях безспорно се откроява проф. Франсиско Алонсо.

За колегите от Химическия факултет той е просто Пако – дългогодишен приятел на нашата академична общност, който вече близо двадесет години неизменно посещава факултета, за да споделя своя научен опит, идеи и вдъхновение. Неговите лекционни курсове по стереохимия оставиха траен отпечатък върху поколения студенти и млади изследователи.

Проф. Франсиско Алонсо е роден във Вийена, провинция Аликанте, Испания. Висшето си образование по химия завършва в Университета в Аликанте, където последователно придобива образователно-квалификационните степени „бакалавър“ по химия през 1986 г., „магистър“ през 1988 г. и образователната и научна степен „доктор“ през 1991 г. През 1992 г. е удостоен с Наградата за изключителни постижения за своята докторска дисертация – признание, което свидетелства за високата научна стойност на неговите ранни изследвания.

В периода 1992–1994 г. проф. Алонсо осъществява следдокторска специализация в University of Oxford като стипендиант по програмата „Флеминг“, работейки под научното ръководство на проф. С. Г. Дейвис – един от световно признатите авторитети в областта на асиметричния органичен синтез и стереоселективните синтетични методи. Този период има ключово значение за формирането на неговия научен профил и за утвърждаването му сред международната академична общност. След завръщането си в Университета в Аликанте той продължава академичната си кариера в Катедрата по органична химия, където и до днес заема длъжността професор.

Научният път на проф. Франсиско Алонсо е ярък пример за последователно изградена академична и изследователска кариера, белязана от международно признание и трайно присъствие в съвременната органична химия. До момента той е автор и съавтор на над 130 научни публикации, патенти и глави в специализирани научни издания, като трудовете му са цитирани над 10 200 пъти в повече от 7800 научни публикации. Впечатляващ показател за научното му влияние е и неговият h-index от 48.

Проф. Алонсо е член на редакционните колегии на международните научни списания *Current Green Chemistry* и *Nanomaterials*, като чрез своята научна и редакционна дейност активно допринася за развитието и популяризирането на съвременните направления в химическата наука.

Основните му научни интереси са насочени към разработването на иновативни синтетични методи, базирани на наночастици на преходни метали, както и към синтеза на структурни мотиви, присъстващи в природни и синтетични съединения с изразена биологична активност. Неговите изследвания се отличават с ясно изразен интердисциплинарен характер и с принос към утвърждаването на устойчиви и екологично ориентирани подходи в органичния синтез.

Наред с впечатляващата си научна продукция проф. Алонсо развива и активна академична и организационна дейност. В периода 2013 – 2021 г. той е директор на Института по органичен синтез

Аплодисменти за новия почетен доктор

и координатор на докторската програма по органичен синтез към Университета в Аликанте. Той е сред учредителите на Института по органичен синтез и съосновател на технологичната компания *Medalchemistry S. L.* – пример за успешен трансфер на научни знания и иновации към индустриалната практика.

Пътят на проф. Франсиско Алонсо към академичната общност на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ започва още през 1998 г., когато той посещава България във връзка с международен проект по програмата „Темпус“. Година по-късно

следващата среща по проекта се провежда в Пловдив – събитие, което поставя началото на трайно професионално и приятелско сътрудничество с преподаватели и изследователи от Химическия факултет.

През 2006 г. проф. Алонсо за първи път изнася лекции пред студентите и преподавателите на факултета, а още през следващата година приема в своята научна група първите „Еразъм“ студенти от Пловдивския университет.

Имах възможността заедно с колегата Василия Митева да бъдем първите студенти от Пловдивския университет, приети в неговата научна група през 2007 година – преживяване, което и до днес пазя с искрено вълнение и дълбока признателност. Именно тук бих искал лично да благодаря на проф. Алонсо за подкрепата, доверието и вдъхновението, които през годините той щедро даряваше на всички нас.

Обща снимка след тържествената церемония пред Ректората на Пловдивския университет

Това начало се превърна в устойчива академична традиция и от тогава досега 13 студенти от Химическия факултет имаха възможността да работят и специализират в научната група на проф. Алонсо – опит, който оказва съществено влияние върху нашето професионално и научно развитие.

Тази академична приемственост, започнала през 2007 година, продължава досега, като в момента 10 от нас са тук в залата, за да поздравят проф. Алонсо на живо.

За всички нас престоят в научната група на проф. Алонсо бе не само възможност за работа в среда на високи научни стандарти, но и ценен урок по академична отдаденост, колегиалност и отношение към науката.

А още по-възнуващ прави този тържествен момент фактът, че проф. Алонсо едва ли е очаквал да види днес събрани тук толкова много свои бивши „Еразъм“ студенти и колеги – хора, в чието про-

почетен доктор на Пловдивския университет

фесионално развитие и академичен път той има безспорен принос и които изпитват искрена признателност към него.

И може би именно това прави днешния момент толкова специален – че този път сме се събрали около проф. Алонсо не за научна среща или работа в лабораторията, а за да му изразим своето уважение и благодарност.

Особено ценен за Химическия факултет остава приносът на проф. Алонсо като преподавател и вдъхновител на нашите студенти. Неговите лекции по стереохимия никога не бяха просто академично изложение на сложни механизми и реакции, а истинско преживяване, в което науката оживява пред студентите с неподправен ентузиазъм, енергия и внимание към всеки детайл.

Мнозина от нас и до днес си спомнят как проф. Алонсо пристига с два куфара: единия – с личния му багаж, а другият, неизменно по-тежък – пълен с молекулярни модели. По онова време факултетът ни не разполагаше с такива, но това никога не се превърна в пречка за него. Напротив – той сам носеше моделите със себе си, за да може студентите не само да чуят, но и да „видят“ стереохимията при органичните съединения.

Този на пръв поглед малък жест всъщност казва много за личността на проф. Алонсо – за неговото отношение към преподаването, за уважението му към студентите и за убеждението му, че истинският преподавател не просто предава знания, а създава вдъхновение и любопитство към науката.

От всичко, казано дотук, ясно личи, че професионалният и академичният ангажимент на проф. Франсиско Алонсо едва ли му оставят много свободно време. И въпреки това вече близо две десетилетия той неизменно намира време, енергия и желание да подпомага развитието на Химическия факултет – както чрез активното си участие в обучението на студентите, така и чрез подкрепата си за научноизследователската дейност на нашите колеги.

През годините проф. Алонсо многократно е съдействал при разработването и консултирането на изследователски проекти, а с неговата подкрепа и международен авторитет бяха реализирани както национални, така и международни проекти, финансирани от Фонд „Научни изследвания“ към Министерството на образованието и науката.

Във време, в което университетите все по-често са изправени пред предизвикателството да съхранят интереса на младите хора към фундаменталните науки, срещата със забележителни учени и вдъхновяващи преподаватели има особено значение. За студентите и младите изследователи от Химическия факултет лекциите на проф. Франсиско Алонсо са именно такава среща – с учен от световна величина, който със своята ерудиция, човешко отношение и отдаденост към науката успява да превърне органичната химия не просто в учебна дисциплина, а в истинско интелектуално вдъхновение. За Химическия факултет това е привилегия, която ние високо ценим.

Ние сме дълбоко признателни на проф. Алонсо за неговата всеотдайност, дългогодишна подкрепа и искрена съпричастност към мисията на Химическия факултет като средище на образование, наука и академичен дух. Именно поради това Факултетният съвет на Химическия факултет направи предложение до ректора и Академичния съвет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ проф. Франсиско Алонсо да бъде удостоен с най-високото почетно отличие на университета – званието „Doctor Honoris Causa“.

Позволете ми от името на Химическия факултет да изразя своята искрена благодарност към проф. Румен Младенов, ректор на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, както и към всички членове на Академичния съвет за високата оценка и единодушната подкрепа, с която това предложение беше прието.

С удостояването на проф. Франсиско Алонсо с почетното звание „Doctor Honoris Causa“ ние не просто изразяваме своята признателност към един изтъкнат учен и дългогодишен приятел на Химическия факултет, а по символичен начин го превръщаме в неразделна част от академичната общност на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Доц. д-р Станимир МАНОЛОВ

Проф. Франсиско Алонсо и проф. Румен Младенов

Тържествената церемония по удостояването на проф. Франсиско Алонсо с почетното звание „доктор хонорис кауза на Пловдивския университет“ се състоя на 28 май 2026 г. в 6. аудитория, а почетния диплом връчи ректорът проф. д-р Румен Младенов.

Най-високото отличие на висшето училище беше присъдено по предложение на Химическия факултет и с решение на Академичния съвет от 25 март 2026 г. в знак на признателност за значимия принос на проф. Алонсо към развитието на съвременната химическа наука и международното академично сътрудничество.

В знак на признателност за ползотворното партньорство и приноса му за развитието на Химическия факултет деканът проф. д-р Илиян Иванов също връчи на проф. Алонсо почетен плакет и грамота.

Научните постижения и факти от дългогодишното сътрудничество с Пловдивския университет на новия почетен доктор бяха представени от заместник-декана доц. д-р Станимир Манолов (публикуваме го отделно).

„Приятелствата, които създадох тук през годините, са също толкова ценни за мен, колкото и научната работа.“ С тези думи проф. д-р Франсиско Алонсо се обърна към академичната общност на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, след като беше удостоен с почетното звание „доктор хонорис кауза“.

В своето експозе проф. Алонсо представи емоционален разказ за професионалния и личния си път от Испания до България. Той сподели спомени от близо 20-годишното си сътрудничество с Химическия факултет и приятелствата, които е изградил с преподаватели, студенти и изследователи от Пловдивския университет.

Проф. Алонсо илюстрира историята на отношенията си с университета чрез снимки от своите посещения през годините, както и чрез запазени билети и лични сувенири от пътуванията си до България. Той постави специален акцент върху значението на обмена на преподаватели и студенти между двете институции по програмата „Еразъм+“, като подчерта ролята на международното научно сътрудничество.

1876-а – годината феникс на България

Слово на проф. д.ф.н. Иван Русков, произнесено при откриването на едноименната конференция

Сто години преди падането на социализма (или комунизма) у нас, и то тъкмо в Народното събрание на България е оставена една книга, в която депутатите биха могли да прочетат следните изречения:

Дошла годината 1876, тая страшна, велика и историческа година, тая забележителна епоха от нашето робско минало. Тя беше крилата, възлешбна, обаятелна и идеална. Пукванието на нейната пролет, цъфването на минзухара плениха с някаква си невидима сила покорния и мирния рая. Той си въобрази като никога, че е в състояние да си премери силите със старата империя, че може да дели с нея мегдан на живот и смърт, че няколкото кремъклии пушки, които се падаха на 30 – 40 души по една, сърповете, косите, кръклизите и брадвите ще да направят чудеса! Защо не? Нали са разказвали стари хора, че шопите превзели Цариград със сони? Че те щели да турят на престолнината ни и свой цар, но хитри гърци ги из-

Задълбоченото и емоционално слово на проф. Иван Русков бе аплодирано от присъстващите на откриването в 10. аудитория

лъгали, пресушили им водата, пуснали вместо нея вино – и победата рухнала! А само това ли беше? Ами черешовите топове, за които така също се знае, че Кара Георги освободил с тях Сърбия? Малки ли работи бяха тия?

Сестра Сърбия се моли на нож и на пушка, храбър черногорец наднича като сокол, хвърковатият Тотю чака на Дунава с 500 души, Панайот е отдавна по Балкана, Търново ще да пусне ознена конница, от която ще да избяга всичко, щото не вярва в кръста; от Враца пишат вече писма с кръв; сливенци отдавна са прогласили своята Стара планина за независима; в Цариград се въртят 300 души черногорци, които ще да го запалят на триста места; Турция се объркала и не знае нито що прави, нито що мисли; нашите си дават оставката; аскерът бяга; Европа не дава вече пари – чунал е знаменитият онзи час, че всеки българин трябва да встане, турско ще царство да пропаде, което предвижда и самата 1876 година, като се преобърнат цифрите в черковна[та] азбука! А велика Русия? О, тя чака и се преструва, че не знае нищо, но щом види, че са издигнати нашите байраци – големите ѝ топове сами ще да се поклатят.

Книгата, която е била оставена в Народното събрание през 1889 г., се нарича „Христо Ботйов. Опит за биография“. През същата 1889 година в Париж отбелязват 100-годишнината на Френската революция от 1789-а, която Кант нарича знак. Откъсът от Ботевата биография, който ви прочетох, е от абсолютното начало на глава трета – „Радецки“. Това начало дава ясна представа как 1876 година се превръща в знакова за България. А страниците на главата „Въстанието в Батак“, глава, която е край на том трети на „Записки по българските въстания“, отпечатан през 1892 г., три години след смъртта на Захарий Стоянов, страниците за Батак показват как в писането, как в лоното на културата, на християнската вяра, в събитийността, изпълнена с необичайности, като пламък в душите и пламък, изпенеляващ българските селища, мощно работи архетипът на феникса.

Вестниците през 1889 година са иронизирали това, че в Народното събрание един „голедец“, „самозабравил се бивш апостол“, поставил книга за някакъв си българин. Тя е поставена на видно място – да могат народните избраници да я видят и да си я купят. Изразът „някакъв си българин“, „някакъв си млад момък, патриот“, който привеждам по смисъл, е на учен от Българската академия на науките. Той се изненадал от появата на биография за Христо Ботев. Днес не е уместно да припомяна името на този

учен, да го осъждаме, да бъдем язвителни, да бъдем иронични или самозабравили се „владетели“ на разбирането за истинност. Но нека имаме предвид, че извеждането на определени имена и ценности става в процес на разноречие.

Реторически, разбира се, бих могъл да попитам кое е мястото, на което трябва да бъде оставена биографията на Ботев? И пак реторически мога да питам прав ли е бил Димитър Петков, когато в краткия предговор към третия том е написал, че тази книга ще бъде, че трябва да бъде настояща книга във всеки български дом? Защото събитията от 1876 година достигат до нас и остават в нашето съзнание чрез разказите, които съществуват за тях. Една част от разказите са написани от Захарий Стоянов, от този оспорван автор, многократно оспорван, включително за Ботевата биография. Други части от разказа за 1876-а са били писани от по-малко известни лица.

За нас Априлското въстание е знакът на значите в съвременната, а бих казал – и изобщо в хилядолетната история на България.

Априлското въстание от 1876 година е многолико събитие. Както знаем, то продължава и през месец май. Както знаем, водачите му са предимно млади: повечето от тях нямат и 30 години. Тук не е необходимо да напомням какво образование са имали лица като Тодор Каблешков, Павел Бобеков, Цанко Дюстабанов, Иларион Драгостинов. Следователно двигател на въстанието е не само неразумността, а и съзнанието, че истинският бунтовник трябва да последва повика, познат ни от последното изречение в писмото на Каблешков (Кървавото писмо). Въстанието е отглас на повика, израз на чест и вдъхновение в един съкровен смисъл.

Априлското въстание е вдъхновението.

Без това вдъхновение никой не би последвал нито знамето, нито Христовия кръст. Да, като деца не сме знаели, че всички чети, всички селища освен знамена са изваждали и вдигали високо и Христовия кръст. Не сме го знаели, защото така са ни възпитавали. И не казвам дали правилно, или неправилно сме били възпитавани. Но сега знаем, че когато въстаниците са вървели след Христовия кръст, те са следвали идеята, идеала за свобода и заедно с него образа за саможертвата и изкуплението. Това прави тези целеустремени хора вдъхновени и дълбоко вярващи в смисъла на делото, с което са се захванали, въпреки че не са имали в много случаи действителна представа какво по-конкретно ги очаква. Да, във въстанията няма благоразумие. На много места ще прочетем това и сме чели това не само от Захарий Стоянов. Но въстанията са и единственият морален израз на възможността на един народ да заговори със своя глас, със своите желания, със своята храброст, със своята чест. Бих искал (но не в контекста на вчерашните събития, не на този тип съревнователност или евентуално на някакъв демагогски прицелен ход да съотнасям великите стойности от миналото ни с едно или друго наше състоятелно или недотам състоятелно настояще), бих искал да ви прочета още един пасаж. Разбира се, че повечето от нас го знаят и по смисъл, и буквално. Това е част от Захарий-Стояновата апология на депутатите в Оборище, поместена в „Записки по българските въстания“. Колебаех се дали да прочета този пасаж заради евентуалното му негативно-критично звучене предвид вчерашните избори у нас. От друга страна, трябва да имаме силата, смелостта да говорим онова, което трябва да говорим, а не конюнктурно да се съобразяваме и в този смисъл да ставаме лъстиви спрямо определени ситуации или личности. Ето този откъс:

Пред тие депутатите, избрани и назначени по клошетата и плевниците, аз ги обожавам сто пъти повече, отколкото днешните белоръкавични депутате, които, докато са избират, продават, и майка и баща и чест и съвест; които не народът избират, както тие обичат да казват, но техните пиени агита-

Учени от осем държави се включиха в международната конференция

В Пловдивския университет на 20 и 21 април 2026 година се проведе международната научна конференция „1876-а – годината феникс на България“, организирана от катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ при Филологическия факултет. Фокусът бе върху 150-годишнината на две исторически събития – Априлското въстание и похода на Ботевата чета. Във форума се включиха учени от 8 държави, както и представители на различни научни институции от България, обособена бе секция за студенти, в която те представиха свои презентации върху факти и личности, участвали в големия исторически разказ на и за 1876-а.

Конференцията започна с встъпително слово на проф. д.ф.н. Иван Русков (публикуваме го със съкращения), след което прозвучаха приветствия от заместник-ректора на Пловдивския университет проф. д-р Теменужка Йовчева и от декана на Филологическия факултет проф. д.ф.н. Константин Куцаров.

В обръщението си към участниците и организаторите проф. Йовчева

Участниците в конференцията

заяви: „Днес, на тази символна дата – 20 април, ние се събираме, за да дадем началото на един изключително значим научен форум. Поводът е монументален – отбелязваме 150-годишнината от двете събития, които белязаха завинаги националната ни памет и пренаписаха историческата ни съдба: Априлското въстание и героичния поход на Ботевата чета. 1876-а е годината на кървавите пепелища, но именно от тази пепел като митична птица възкръсва идеята за свободна и независима България.

Тя е върхът на нашето национално самоосъзнаване и саможертва“.

След официалното откриване последваха пленарни доклади от проф. д-р Михаил Неделчев, НБУ: „Явяването на нови хора: въстаници, четници, мъченици, заточеници, мемоаристи, възхваляващи“; проф. д.н.к. Мария Шнитер, ПУ: „Ти само им напомни клетвата, която са дали...“ – клетви и заклеване около Април 1876 – антропология на ритуала“; проф. д.ф.н. Клео Протохристова, ПУ: „Околчица – 1876 и 2026 (опит за типология)“.

Ас. д-р Дора МАРИНОВА

➔ От стр. 8

1876-а – годината феникс на България

тори, безсъвестните лъжи и подкупвания. Моите Оборишки депутати са ангели, най-честните идеални личности измежду народът, единствените възнаграждения – искам да кажа прогонни и дневни пари – на които бяха: зрзната беселка и заптийският камчик. Подобни депутати българският народ няма да види вече, докато свят пребъде.

(Из частта „Великото народно събрание в Оборище“ от гл. VI, том I на „Записките“)

Прочетох този откъс от частта „Великото народно събрание в Оборище“ на „Записки по българските въстания“, защото това е първото народно събрание, свикано и проведено по демократичен начин, по време на което пак по демократичен начин някои народни представители използват възможността да говорят и да покажат превъзходство, морални качества, умение да убеждават. Изпъква свързаността между този, който говори, и тези, които са готови да го последват, защото срещата и разбирането им са станали очи в очи, лице в лице.

Ще завърша с това, че и историци, и писатели в художествени произведения, а и в различни анкети са обсъждали и осъждали преди всичко поведението на Бенковски. Това, че го осъждат, е присъщо за начина, по който Априлското въстание и неговите водачи живеят. Водят се спорове и за едни или други места и действащи лица, за доказани или недоказани събития, за станали по определен начин убийства, самоубийства, за предателства и гроб (лобно място) на наши въстаници. Това е другият присъщ начин, по който събитията живеят. Нещо повече! Събитията като Априлското въстание и похода на Ботевата чета наистина са част от нашата неомитология и те са част от нея тъкмо защото и тесни специалисти – историографи, и специалисти в различни други области на науката, както и народът, масата българци – в кръчмите, по улиците, по стадионите, на всевъзможни места – по свой начин пресътворяват станалото. Така събитията живеят. Те живеят още по-добре, по-непосредствено по този разнороден и многопластов начин, а не когато показно поставим портрети и свеждаме било лицемерно, било искрено глави. Не когато превръщаме националните герои в икони, в застнали образи от миналото.

Може би, без да прекалявам, трябва да кажа две думи за отношението към въстанието през годините. За Априлското въстание се говори по-определено през 1881 г., на петата годишнина от 1876-а. На нас, занимаващите се с литература, ни е известно, че тогава е издаден един роман в дневник и писма – „Десетдневно царуване“ на Атанас Шопов, 1881 г. Появява се и текстът „Боят около Брацигово в 1876“ на Атанас Мишев. Излиза и една кратка статия, която не е имала шанса нито веднъж след това да бъде издадена правилно, а винаги с много грешки, с всевъзможни грешки. Отпе-

чатана е в русенския вестник „Работник“ броени дни след като Батенберг суспендира Търновската конституция, но е била писана във връзка с 5-годишнината от въстанието, въпреки че това не е оповестено във вестника. Това е статията на Захарий Стоянов „Имената на българските въстаници, които са посегаели сами на живота си“. От 1943 година, когато за първи път е препечатана от Аспарух Емануилов, до днес тя се преиздава винаги с грешки от най-различно естество. В статията си Захарий Стоянов не пише за Априлското въстание (както четем във всичките преиздадени варианти), а за „българското въстание, в 1876“. През 1881 година въстанието е Българското въстание – има причини за това именуване, на които няма да се спирам. И за същото Българско въстание е казано в началото на „Записките“, че ако има нещо, което ни легитимира като народ, то е Априлското въстание от 1876 година. Казано е с цялото съзнание на автора, че мнозина могат (от определена гледна точка) да го намират за театрално събитие.

Сега, влизайки в конференцията, ви приветствам с добре дошли, уважаеми съмишленици!

Мисля, че съмишленици е думата, която най-добре пасва на събитието, с което сме се захванали всички ние – да проведем конференция, посветена на 150-годишнината на Априлското въстание и похода на Ботевата чета. Поканихме ви ние, колегите от Катедрата по история на литературата и сравнително литературознание при Филологическия факултет на Пловдивския университет. Срещнахме подкрепа от ръководството на университета, от определени представители на Учебен отдел и негови звена, от поделение „Научна и проектна дейност“. Това, което ще добавя, са може би формални неща, но искам да отбележа, че ние започнахме подготовката за конференцията в началото на декември месец. В по-тесен състав екипът ни започна работа още през месец ноември. И още през ноември говорихме по телефона с колеги от различни университети в страната, за да видим може ли да се обединим, да направим нещо единно. Както и да е. По-нататък организацията тръгна. За щастие, срещнахме разбиране, с готовност се отзоваха и колеги от седем други страни. За нас е особено важно, че в този форум участват и докторанти. Участват с презентации и студенти от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. По-голямата част от тях са от 4. курс, специалност „Българска филология“. Това означава, че след години – може би за следващия юбилей, когато те застанат тук и бъдат горе-долу на нашата възраст – ще могат и да ни критикуват, ще могат и да припомнят това събитие. Надявам се, че подобни събития винаги ще предизвикват нашата душевна същност, а не нашата прагматична същност, защото ме е срам да говоря какви неща се чува в публичното пространство от кого ли не, включително се калкулираха определени суми.

Тържествената промоция на абсолвентите от 61-вия випуск на Химическия факултет

На 18 април 2026 г. в Спортната зала на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се проведе тържествената церемония по връчване на дипломите на Химическия факултет. Събитието събра преподаватели, гости и близки, за да отбележат заедно успешното дипломиране на студентите през 2025 година.

По време на тържествената церемония приветствия към абсолвентите отправиха доц. д-р Борян Янев – заместник-ректор на Пловдивския университет, проф. д-р Илиян Иванов – декан на Химическия факултет, г-жа Татяна Русева – заместник-председател на Студентския съвет, г-жа Десислава Динева от *KT International SA*. В словата си те подчертаха значението на знанието, постоянството и отговорността на младите специалисти и им пожелаха увереност, успехи и вдъхновение в бъдещия професионален път.

Деканът проф. Илиян Иванов връчва дипломите на отличниците

През тази година Химическият факултет изпраща 46 бакалаври от пет специалности и 84 магистри от четири магистърски програми. Отличени бяха 8 бакалаври с отличен успех и 5 магистри с пълно отличие, което е свидетелство за високото ниво на обучение и отдадеността на студентите.

С емоционално слово към своите колеги се обърна Йоана Петрова от специалността „Медицинска химия“, която

подчерта значението на знанията, приятелствата и общия път, извървян през годините на обучението.

Кулминация на церемонията бе тържественото полагање на Галилеевата клетва – символ на моралната отговорност на младите учени към обществото. Тя бе произнесена от първенеца на випуска – Елеонора Хубенова, завършила с успех „отличен 5,98“. Особено признание за нейните постижения е и националното отличие „Студент на годината“ за 2024 г. в направление „Природни науки, математика и информатика“.

Церемонията бе допълнена от музикален поздрав на Таки Мелконян – възпитаничка на факултета, която внесе допълнителна емоция в празничната атмосфера.

В духа на академичната традиция и с пожелания за бъдещи успехи ръководството на Химическия факултет изпрати своите абсолвенти с вдъхновяващи думи и увереност, че те ще продължат да прилагат наученото с отговорност и стремеж към развитие.

С „Еразъм+“ от Пловдив до Прага – когато мечтите стават реалност

Доц. д-р Станимир МАНОЛОВ

През периода 22 – 24 април 2026 г. Химическият факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ беше домакин на двама изтъкнати учени от Карловия университет в Прага, Чешката република – проф. Давид Хавличек и доц. Петър Шмейкал. Посещението бе осъществено в рамките на програмата „Еразъм+“ за преподавателска мобилност и е част от разширяващото се сътрудничество между двете институции.

Проф. Давид Хавличек от Факултета по природни науки към Карловия университет представи серия от специализирани лекции в областта на атмосферната химия. В рамките на програмата той изнесе лекция на тема за биогеохимичните цикли, както и лекция, посветена на изследването на твърди аерозолни частици в различни райони на Чешката република. Лекциите бяха насочени към студенти от бакалавърската и магистърската степен и предоставиха съвременен поглед върху процесите в атмосферата, химичните трансформации в тропосферата и стратосферата, както и актуални екологични предизвикателства, свързани с качеството на въздуха и климатичните промени.

Доц. Петър Шмейкал, специалист в областта на дидактиката в химията, изнесе лекции и проведе семинар, посветени на съвременните тенденции в STEM образованието. Сред основните теми бяха използването на иновативни образователни инструменти и разработването на DIY пробeware системата MoleGraph като сред-

ство за ефективно обучение. Особен интерес предизвика практическото семинар, в който участниците се запознаха с възможностите за прилагане на MoleGraph в учебния процес, както и с подходите за интегриране на технологии и интердисциплинарни методи в обучението по природни науки.

Особено важно е да се отбележи, че сътрудничеството между Химическия факултет на Пловдивския университет и Карловия университет в Прага, както и с проф. Давид Хавличек и доц. Петър Шмейкал е инициентирано от студентката Гергана Барекова от специалност „Медицинска химия“. В рамките на програмата „Еразъм+“ тя първоначално замива на практика в научната група на проф. Хавличек в Карловия университет, където се включва активно в изследователската дейност. Благодарение на установените академични контакти и проявената инициативност от нейна страна впоследствие се създават предпоставки за развитие на по-широко институционално сътрудничество между двете висши училища. Впечатляващ резултат от установеното сътрудничество и активната работа на Гергана Барекова е отправената от проф. Давид Хавличек покана тя да продължи своето научно развитие като бъдещ докторант в Чешката академия на науките. Това е ярък пример как международните възможности, предоставяни от програмата „Еразъм+“, не само разширяват академичния и професионалния хоризонт на студентите, но и превръщат мечтите им в реалност чрез наука, упоритост и международно сътрудничество.

Гергана Барекова и проф. Давид Хавличек

С тържествена церемония Педагогическият факултет изпрати абсолвентите от випуск 2025

На 24 април 2025 г. в Спортната зала на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се състоя тържествената промоция на абсолвентите от Педагогическия факултет. Близо 1500 дипломанти получиха признание за успешно завършеното си обучение – 797 бакалаври и 673 магистри. Събитието събра академичното ръководство, преподаватели, студенти, родители и гости, за да споделят един от най-вълнуващите моменти в академичния път на завършващите.

Церемонията беше открита с тържествени приветствия и продължи с академична клетва, отличаване на абсолвенти с високи постижения и връчване на дипломите по специалности. Поздравления от името на ректорското ръководство поднесе доц. д-р Борян Янев, който пожела

Деканът проф. Владимир Ангелова с Петя Панева и Димитър Митев, които се дипломираха в бакалавърската специалност „Музика“ и вече се обучават в магистърски програми на ПФ

увереност, вдъхновение и успешна професионална реализация на дипломантите.

Почетен гост на събитието беше г-жа Мария Гайдарова – председател на фондация „Световен образователен форум“ и директор на ОУ „Райна Княгиня“ – гр. Пловдив. Тя отправи към абсолвентите искрени и топли пожелания за нестихващ ентузиазъм, удовлетворение от избора на професионален път и смелост да следват своето призвание. По повод на тържествената промоция беше получен и поздравителен адрес от д-р Ваня Кастрева –

председател на Управителния съвет на фондация „Архитекти на бъдещето“.

В словото си деканът на факултета проф. д-р Владимира Ангелова подчерта отговорността и значимостта на професиите, към които поемат абсолвентите – учители, психолози, социални работници, музиканти, артисти, художници и дизайнери. Тя отбеляза, че наред със знанията и професионалната подготовка тези професии изискват отдаденост, чувствителност и човечност.

Празничната атмосфера беше допълнена от музикални поздравии, поднесени от студенти и абсолвенти от специалността „Музика“. Сред участниците беше и Петя Панева – възпитаничка на факултета и победителка в „Гласът на България“, чието изпълнение придаде още по-емоционален завършек на церемонията.

Тържествената промоция се превърна в истински празник на знанието, признателността и надеждата – ден, в който абсолвентите на Педагогическия факултет поеха уверено към своя професионален път, носейки със себе си мисията да вдъхновяват, подкрепят и създават бъдеще.

Видеозапис от тържествената промоция можете да гледате в YouTube канала на Педагогическия факултет: <https://youtu.be/4cvbcsZ-a5o>

Млади изследователи и творци се включиха в 15-ото издание на Студентския научен форум на ПФ

„Отново отваряме пространство за идеи, в което младите хора не само представят резултатите от своята работа, но и заявяват присъствието си в науката, професионалния разговор и изграждането на бъдещето.“ С тези думи деканът на Педагогическия факултет на Пловдивския университет и заместник-ректор с ресор „Качество и атестация“ проф. Владимира Ангелова откри петнадесетия Студентски научен форум.

Инициативата за поредна година обедини млади изследователи и творци, които представиха свои разработки и идеи в областта на образованието, психологията, социалната подкрепа, визуалните изкуства, дигиталните технологии и иновациите в обучението. В приветствието си проф. Ангелова определи форума като среща между академичния опит и младата изследователска

Обща снимка на участниците и организаторите

енергия, между любопитството и отговорността – две качества, без които науката и добрата професионална практика не могат да се развиват.

От името на академичното ръководство на висшето училище приветствие отправи заместник-ректорът по научноизследователска дейност проф. д-р Теменужка Йовчева. Тя подчерта, че 15-ото издание на форума е безспорно доказателство за устойчивостта, традицията и непрекъснатото развитие на научната мисъл сред младото поколение в Пловдивския университет.

Научната програма включи осем секции, в които бяха представени разработки по актуални теми. Форумът беше съпътстван от уъркшопи, изложба, театрални постановки и музикални изпълнения.

410 абсолвенти от Биологическия факултет получиха своите дипломи

Тържествената промоция в Биологическия факултет се проведе на 25 април 2026 година в Спортната зала на Пловдивския университет. 203 бакалаври и 207 магистри са се дипломирали през предходната година, като 121 от завършилите са с успех над 5,50.

От името на академичното ръководство на висшето училище поздравление отправи заместник-ректорът по учебната дейност проф. д-р Пламен Стоянов, който е и част от преподавателския състав на факултета. Той подчерта, че дипломата е признание както за труда на студентите, така и за усилията на техните преподаватели. Проф. Стоянов насърчи абсолвентите да бъдат критични, да преследват целите си и да продължат своето развитие.

Деканът на Биологическия факултет проф. д-р Велизар Гочев също поздрави завършилите, като отбеляза, че факултетът предлага 13 бакалавърски, 18 магистърски и 13 докторски програми. По думите му най-големият смисъл на преподаването не е предаването на знание, а пътят, който студентите са извървели и който е доказателство за тяхната упоритост и израстване.

Надсловът на тазгодишната промоция бе „Среща на поколенията“ и проф. Велизар Гочев подкани абсолвентите да напишат кратко благодарствено писмо до най-любимия си преподавател, който ги е вдъхновил и е оставил траен отпечатък в тяхното съзнание, което ще му бъде връчено лично след промоцията.

Приветствие отправи и проф. д.б.н. Мима Николова, дългогодишен преподавател в Биологическия факултет, която сподели, че тя и ръководството, от което е била част, са организирали първото дипломиране във факултета. Проф. Николова определи днешния ден като важен етап от развитието на младите хора и подчерта, че дипломата

е не само удостоверение за завършено образование, но и ключ към разбирането на живота. Тя призова абсолвентите да бъдат любознателни и да не спират да търсят отговори. Проф. Николова получи плакет за всеотдайната си преподавателска и научноизследователска работа и активното участие в развитието на Биологическия факултет.

Клетвата на випусника беше прочетена от абсолвентката Синтия Анева.

Студенти от специалността „Музика“ към Педагогическия факултет на пловдивската алма-матер отправиха музикален поздрав към абсолвентите от випуск 2025, преподавателите и гостите, които уважиха тържествената церемония.

Студенти биолози стартират кариера още от аудиториите

За поредна година голям брой студенти от Биологическия факултет на Пловдивския университет получиха шанс да направят директна крачка от аудиториите към реалната професионална среда. Те се включиха в стажантската програма на мултинационалната компания IQVIA, която е сред лидерите в сферата на биотехнологичните и медицинските индустрии, здравните информационни технологии и клиничните изследвания. Стажантската програма, която тече и в момента, стартира преди няколко години и вече е дала възможност на значителен брой млади специалисти не само да допълнят университетските си знания, но и да останат на работа в компанията.

Преподавателят в Биологическия факултет д-р Борислав Матеев, който е инициатор и координатор на програмата, изрази задоволство, че тя не е само „на хартия“, а създава реални кариерни възможности за младите специалисти от Пловдив. „Това не е просто стажантска програма, а работещ механизъм за реализация. Виждаме конкретен резултат – млади хора, които

изпробват нещо и се решават да се развиват в сериозна международна компания, тръгвайки от Пловдив“, коментира д-р Матеев.

Стажантската програма за тази година вече е отворена. На включените в нея студенти се изплащат стипендии, осигурява се и общезитие. Десетина специалисти от Биологическия факултет работят на постоянни трудови договори в компанията. Бивши стажанти, които вече са част от екипа на световния лидер в клиничните проучвания и анализа

на здравни данни, са категорични, че програмата им е дала възможност успешно да преминат от неувереност към успешна работа по локални и международни проекти.

„Действително всички опции се разкриват, когато започне стажът и се ориентираш как протичат нещата, и прецениш дали това е за теб и в кое точно направление предпочиташ да се развиваш. Стажът е невероятно ценен практически опит, който дава представа за истинския бизнес и работата, която всъщност ни чака след университета“, споделя бивш стажант, който вече работи в международната компания.

Университетският център за кариерно развитие отпразнува двадесетгодишнината от създаването си

„За две десетилетия Университетският център за кариерно развитие се утвърди като едно от най-важните стратегически и структуроопределящи звена на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Това е така, защото вие изграждате онзи безценен и жизненоважен мост между академичното знание и реалния пазар на труда, превръщайки образованието на нашите студенти в успешна професионална реализация.“ С тези думи ректорът на висшето училище проф. д-р Румен Младенов приветства присъстващите на тържеството, с което Университетският център за кариерно развитие отпразнува 20 години от създаването си. Той подчерта, че развитието на центъра е неразривно свързано с възхода и авторитета на самия университет. И допълни, че чрез ежедневната работа, кариерни форуми, стажантски програми и консултации екипът не само подава ръка на младите хора в първите им професионални стъпки, но и изгражда стабилни партньорства с бизнеса.

Събитието, с което бе отбелязана 20 годишнината от създаването на Университетския център за кариерно развитие, събра на 14 май 2026 година в Спортната зала на висшето училище академичното ръководство, преподаватели, студенти, както и представители на част от партньорската мрежа. Тя обединява над 400 национални и международни компании, образователни институции, общини, държавни структури, неправителствени организации от различни професионални сфери.

Проф. д-р Галин Цоков – директор на центъра – подчерта, че за изминалите 20 години той се е утвърдил не само като административно звено на Пловдивския университет, а като място за консултация, споделяне, осъществяване на стотици форуми и събития, свързани с кариерното ориентиране, стажантски практики и връзка на студентите с бизнеса. Проф. Цоков се обърна със специал-

Проф. Румен Младенов

на благодарност към ректорското ръководство за непрестанната подкрепа и доверие; към партньорите от бизнеса и институциите, които вярват в студентите на ПУ и инвестират в тяхното развитие, към екипа на центъра, и най-вече към неговия създател – проф. д-р Дора Левтерова, която със своята визия го е ръководила и развила.

Заместник-директорът на Университетския център за кариерно развитие Виктория Палигорова връчи почетни плакети на партньори, преподаватели и приятели на центъра. Юбилейни дипломи получиха представители на район „Централен“ и район „Тракия“, ректорът на Висшето училище по агробизнес и развитие на регионите доц. д-р Светла Димитрова, работодатели.

Специален почетен плакет получи създателят на центъра проф. д-р Дора Левтерова, която припомни, че за 20 години през кариерния център на ПУ са преминали около 15 000 студенти, реализирани са над 100 университетски събития с повече от 10 000 участници и са сключени повече от 1000 договора с работодателски организации.

С музикални изпълнения програмата на събитието допълни Иван Назлъмов – ученик от Националната търговска гимназия, а фолклорни танци представиха възпитаници на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“.

Проф. Дора Левтерова и проф. Галин Цоков

Нови успехи за отбора по програмиране на Факултета по математика и информатика

Отборът по програмиране на Факултета по математика и информатика постигна пореден престижен успех, като завоюва трето място в класирането по университети на XXXVIII Републиканска студентска олимпиада по програмиране, проведена на 8 и 9 май 2026 г. в Техническия университет – Габрово.

В състезанието участваха 19 отбора от 9 университета от цялата страна, като ФМИ се представи с два отбора, съставени от студенти от различни специалности и курсове.

Първият отбор включваше двама четвъртокурсници: Константин Бобровски – специалност „Софтуерно инженерство“, Денис Божков – „Информатика“, Михаил Жеков – „Софтуерно инженерство“, 2. курс.

Вторият отбор бе в състав: Ибрям Ибрямов – специалност „Софтуерни технологии и дизайн“, 4. курс, Георги Шишков – „Софтуерно инженерство“, 1. курс, Анелия Лявова – „Софтуерно инженерство“, 2. курс.

Ръководството на ФМИ поздравява състезателите и техните ръководители – гл. ас. д-р Симеон Монов и Красимир

Представителите на ФМИ на олимпиадата

Неделчев – за отличното представяне и им пожелава здраве, вдъхновение и още много бъдещи успехи и покорени върхове!

МЕЖДУНАРОДНАТА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „ФИЗИКА – ИНЖЕНЕРСТВО – ТЕХНОЛОГИИ“

Доц. д-р Анелия ДАКОВА-МОЛЛОВА

Първата международна научна конференция „Физика – инженерство – технологии“ (ISCPET'26) се проведе от 22 до 24 април 2026 г. в хотел *Double Tree by Hilton Plovdiv Center*, гр. Пловдив. Този научен форум е част от традиционните събития, организирани ежегодно от Физико-технологичния факултет към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ в сътрудничество с Фондация „Еврика“.

Неговото начало бе поставено през 2011 година под формата на Юбилейна студентска научна сесия по физика, посветена на 50-тата годишнината на Пловдивския университет. Впоследствие мероприятияето се преименува на Национална студентска научна конференция по физика и инженерни технологии, а скоро след това се трансформира в Национална научна конференция „Физика – инженерство – технологии“, чиито последни две издания бяха с международно участие. През годините събитието се разви значително, набра популярност сред академичната общност в страната и чужбина и се утвърди в изследователските среди като значим научен форум. В резултат на това съвсем естествено конференцията прерасна в международна.

Тазгодишното издание – ISCPET'26, се проведе под знака на 65-годишнината на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, като обхваща широк спектър от научни направления, свързани с изследва-

ния в областта на физиката, инженерството и образователните технологии. Научният форум се превърна в истински „инкубатор“ за идеи, обхващайки най-горещите точки на съвременната наука. Участниците дебатират по теми, които пряко засягат ежедневието ни: екологичен мониторинг, блокчейн технологии, 3D принтиране и изкуствен интелект. Особено внимание привлякоха иновациите в образованието, където бяха демонстрирани системи с добавена реалност и AI методи за проверка на знания.

На 22 април 2026 г. се състоя официалното откриване на конференцията в conferентната зала „Евмолпия“ на хотел *Double Tree by Hilton Plovdiv Center*. Деканът на Физико-технологичния факултет проф. д-р инж. Надежда Кафадарова откри конференцията и отправи приветствие към присъстващите около 200 участници, представители на бизнеса и академичната общност, преподаватели в ПУ, студенти и гости. Тя изтъкна значението на сътрудничеството между академичните среди, индустрията и публичния сектор като двигател на иновациите и технологичния трансфер. Проф. д-р Станимир Кабаиванов, заместник-ректорът по акредитационната дейност, поднесе приветствие от името на академичното ръководство на ПУ „Паисий Хилендарски“. Той подчерта значимостта на уча-

стието на младите изследователи във форума и изрази увереност, че те ще обогатят знанията си, ще обменят опит и ще създадат идеи и контакти, които ще допринесат за бъдещото им развитие.

Сред официалните гости на конференцията бяха проф. д-р Кирилка Тагарева – заместник-декан на Педагогическия факултет на Пловдивския университет, д-р Виктор Гуцеров – заместник-декан на Физическия факултет на Софийския университет, г-н Борис Накев, собственик на фирма ЕАЗ. Приветствие към присъстващите отправи и изпълнителният директор на Фондация „Еврика“ г-н Григор Цанков. Поздравителен адрес от името на Студентския съвет в Пловдивския университет прочете г-ца Милглена Станкова. Поздравителни адреси по случай официалното откриване на първата международна научна конференция „Физика – инженерство – технологии“ бяха изпратени от доц. д-р Татяна Куцарова, директор на Института по електроника – БАН, доц. д-р Стела Минковска, директор на Института по катализ – БАН, и Вадим Рошманов, председател на Асоциацията на младите учени. След официалното откриване форумът продължи по програма с пленарните доклади на поканените гостлектори.

Деканът проф. Надежда Кафадарова открива форума

Близо 100 изследователи от страната и чужбина представиха своите разработки под формата на устни и постерни доклади. Конференцията се отличи с активното участие на вече утвърдени учени и водещи експерти от страната и чужбина, както и на млади изследователи, студенти и докторанти, които представиха своите най-нови разработки. Събитието осигури ценна платформа за разширяване на научните мрежи и утвърждаване на професионалните контакти. Диалогът между поколенията създаде плодотворна среда за обмен на идеи, поставяйки основите на нови партньорства, съвместни проекти и академични мобилности. Ключов елемент бе присъствието на представители на реалния бизнес, което превърна теоретичните дискусии в практически решения за индустрията. Присъствието на бизнес сектора засили приложния характер на форума и очерта нови хоризонти за технологичен трансфер. Конференцията изгради траен мост между академичната общност, индустрията и публичния сектор, насърчавайки международното сътрудничество и практическото внедряване на иновациите. В дългосрочен план тези взаимодействия биха могли да ускорят интеграцията на технологиите на бъдещето в реалната икономика.

Най-емоционалният момент от програмата бе конкурсът „Най-добър постерен доклад“, насочен към следващото поколение откриватели – млади учени, студенти и докторанти. Техните постерни презентации бяха подложени на строга оценка от престижно деветчленно научно жури, съставено от водещи учени от България и чужбина. Финалистите в конкурса бяха отличени на специална церемония по време

Двама от наградените участници заедно с доц. Анелия Дакова-Моллова и гл. ас. София Миленкова

на официалната вечеря на конференцията. Научното жури присъди три награди „Най-добър постерен доклад“ на следните млади учени:

– Първата награда бе връчена на Ванеса Койчева, студентка в магистърската програма „Физика на кондензираната материя“ към ФТФ на ПУ „Паисий Хи-

Двоен успех на Hackathon 2026 за студентите от Физико-технологичния факултет

Физико-технологичният факултет към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се представи впечатляващо на националния AmCham Hackathon 2026, проведен в София. Хакатонът се организира от Американската търговска камара в България в партньорство със Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Техническия университет – София, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и Химикотехнологичния и металургичен университет. Финалните презентации на подготовените продукти бяха на 28 и 29 април 2026 година, а церемонията по награждаването се състоя на 30 април в Техническия университет.

За кого е предназначен хакатонът?

Тази година ФТФ се завърна за две от най-престижните отличия – първо място (Best Team) и награда за най-иновативен отбор. Това постижение затвърждава позицията на факултета като водещ център за подготовка на висококвалифицирани специалисти, които успешно прилагат знанията си в реална конкурентна бизнес среда.

Събитие, което свързва образование и бизнес

Hackathon 3.0 събра студенти от различни университети, които работиха в смесени екипи по реални бизнес казуси, поставени от водещи компании. Участниците имаха възможност да развиват практически умения, да работят в екип и да създават иновативни решения с реално приложение. Представителите на Физико-технологичния факултет в отборите, спечелили двете награди, се отличиха със своята подготовка, креативност и способност за ефективна екипна работа, което доведе до заслуженото признание.

Екипът на Пловдивския университет впечатли журито с проект с реално практическо приложение, който интегрира зелена енергия, агротехнологии, роботика и принципи на устойчивото развитие.

Отличието за най-иновативен отбор беше присъдено за разработването на смарт платформа, базирана на локационни данни, насочена към улесняване на избора на недвижими имоти и преодоляване на свързаните с него предизвикателства.

Участници от Физико-технологичния факултет

База Смолян: Илиян Аптовски и Борислав Курджиев – студенти съответно във втори и трети курс на специалността „Информационно и компютърно инженерство с мениджмънт“.

База Пловдив: Ивет Вълева, Кирило Стоянов, Ралица Ибраимова, Стиляна Танкова – „Инженерна физика“, 1. курс; Мая Тачева – „Информационно и компютърно инженерство“, 3. курс; Арзу Али – „Телекомуникации с мениджмънт“,

4. курс; Искрен Йотинов – „Екоенергийни технологии“, 4. курс; Теодора Луканова – „Телекомуникации с мениджмънт“, 3. курс; Илиян Банков – „Технологии в медицината“, 2. курс; Любомир Асенов – „Инженерна физика“, 4. курс;

Химически факултет: Светланта Георгиева, „Химия“, 3. курс.

Академична подкрепа и менторство

Зад успеха стои отдаден екип от преподаватели и ментори, които активно подкрепиха студентите в подготовката и участието им:

Координатор – гл. ас. д-р Меги Дакова; ментори – ас. Борис Добрев, ас. Гергана Христовова, доц. д-р Мариана Шопова, гл. ас. д-р Делко Златански, гл. ас. д-р Анатолий Парушев; представител в журито – доц. д-р Иван Бодуров.

Значение на постижението

Участието в подобни инициативи е ключово за изграждането на практически умения и за професионалната ориентация на студентите. Хакатоните предоставят среда, в която теорията се превръща в практика, а сътрудничеството с бизнеса отваря нови възможности за реализация. Заслужените отличия са доказателство, че студентите от Физико-технологичния факултет не

само притежават солидна академична подготовка, но и могат успешно да я прилагат в динамична и конкурентна среда. Припомняме, че спечеленото първо място през 2025 г. от отбор „Сенсата“ на ФТФ доведе и до успешната реализация на студента Дончо Гърбов от специалността „Инженерна физика“ във фирма Sensata.

Благодарности

Участниците изказват специални благодарности на декана проф. д-р инж. Надежда Кафадарова за цялостната подкрепа и съдействие, а факултетното ръководство поздравява студентите за постигнатия голям успех, за тяхната висока мотивация и отдаденост, както и екипа от преподаватели за професионалната подкрепа.

Двойният успех на Hackathon 2026 е не само повод за гордост, но и стимул за бъдещи постижения. Физико-технологичният факултет продължава да насърча участието на своите студенти в подобни инициативи, които развиват иновативно мислене, предприемачески дух и умения за работа в реална среда.

Участниците споделят, че са приели отличието с изненада и огромна радост, особено в контекста на 65-годишнината от създаването на Пловдивския университет.

Техният преподавател гл. ас. д-р Меги Дакова подчертава, че този успех е повод за гордост и ясно доказателство за силата на екипната работа, креативността и иновативното мислене на студентите.

Представителите на Пловдивския университет

➔ От стр. 14

МЕЖДУНАРОДНАТА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ...

лендарски“. Тема на доклада: *INFLUENCE OF MASTIC GUM CONCENTRATION ON THE PHYSICO-CHEMICAL AND MECHANICAL PROPERTIES OF POLY(ε-CAPROLACTONE) FILMS*;

– Втора награда заслужи Валентин Кичуков, студент в магистърската програма „Фотоника и модерни оптични технологии“ към ФТФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ и физик в лабораторията по лазерна локация на Института по електроника към БАН – София. Тема на доклада: *COMPARATIVE CHARACTERIZATION OF THE KLETT-FERNALD AND ANSMANN APPROACHES FOR RETRIEVING AND PROFILING OPTICAL PROPERTIES OF ATMOSPHERIC AEROSOLS FROM LIDAR DATA*;

– Третата награда беше за Антон Башев, докторант в катедра „Машиностроене и транспорт“ при ФТФ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Тема на доклада: *INVESTIGATION OF THE SURFACE ROUGHNESS OF PLA AND PETG PARTS AFTER REMOVING DIFFERENT SUPPORT MATERIALS (PVA AND SUPPORT FOR PLA/PETG)*.

Всеки от тях получи плакет, грамота за отличие и награди от банка ДСК и фирма *Сенсата Технолоджис*. Конкурсът „Най-добър постерен доклад“, насочен към млади учени, студенти и докторанти, се проведе с любезната подкрепа на Фондация „Еврика“.

На международния научен форум присъстваха 18 чуждестранни участници от 10 различни държави и институции: САЩ (Grambling State University), Латвия (Riga Technical University), Турция (Istinye University), Канада (Université du Québec en Outaouais), Румъния (University of

Craiova), Индия (Vellore Institute of Technology, National Institute of Technology Warangal), Литва (Kaunas Technology University), Южна Корея (Seoul National University, Jeju National University), Франция/CERN (участници с афилиация към международни проекти). Участниците от България принадлежат към 14 различни организации (ПУ „Паисий Хилендарски“, БУ „Проф. д-р Асен Златаров“, МУ – Варна, МУ – Пловдив, МГУ „Св. Ив. Рилски“, Тракийския университет, Института по електроника, Института по физика на твърдото тяло, ИЯИЯЕ, ЦЛАФ, ИОМТ, Института по катализ, ЦЛСЕСВЕ и фирма EAZ OOD).

Организационният комитет на ISCPET'26 изказва искрени благодарности на Фонд „Научни изследвания“ за оказаната финансова подкрепа при провеждането на Международната научна конференция „Физика – инженерство – технологии“ чрез договор КП-06-МНФ/36, както и на всички спонсори и партньори на инициативата, които подкрепиха научния форум, а именно на Фондация „Еврика“, Общинския институт „Старинен Пловдив“, „Екотехнологии 21“, фирма EAZ OOD, банка ДСК и *Сенсата Технолоджис*.

Международната научна конференция „Физика – инженерство – технологии“ не само допринесе за утвърждаване на академичните традиции в Пловдивския университет, но и демонстрира своя потенциал да се позиционира като модел за устойчиво взаимодействие между наука, технологии и иновации в духа на европейското изследователско пространство.

Председателят на Специализирания трибунал за Косово: Правосъдието не е просто прилагане на закона, а борба за истината, водена с достойнство

На 1.04.2026 г. в Заседателната зала на Ректората се проведе среща с проф. Екатерина Трендафилова, която е председател на специализираните съдебни състави за Косово, известни като Специализирания трибунал за Косово. Нейното гостуване беше по покана на доц. Гергана Гозанска – ръководител на Кръжока по международноправни науки към Юридическия факултет. Проф. Трендафилова представи лекция на тема: „Развитие на международното наказателно правосъдие“. В нея тя обърна внимание на основните етапи в неговото развитие, като създаването на военните трибунали в Нюрнберг и Токио след Втората световна война, а впоследствие учредяването на ad hoc трибуналите за бивша Югославия и Руанда. Тя акцентира на Международния наказателен съд, който е първият и единствен постоянно действащ съд с юрисдикция да съди физически лица за престъпленията геноцид, агресия против човечеството и военни престъпления.

Гост лекторът представи множество примери от своята практика като съдия в Международния наказателен съд в периода 2006 – 2015 г. Тя сподели със студентите факти и обстоятелства по знакови дела от практиката на съда, по които е работила. Те включваха делото Ал-Махди и делото Томас Лубанга, познати на студентите от лекциите по дисциплината „Международно публично право“.

Проф. Трендафилова разказа за създаването на Специализирания трибунал за Косово, неговите специфики и за своята работа като негов председател. Наред с това тя сподели със студентите, че правото за нея никога не е било просто кариерен избор, а детска мечта и призвание. „Винаги съм знаела, че искам да се боря за справедливостта“, каза тя. А след това посъветва студентите да се интересуват от правния свят и да се обогатяват всеки ден с нова информация. Наблегна на това колко е важно да се сравнява българската правна система с други, да се откриват прилики и

Срещата премина при голям интерес от страна на студентите

Открити лекции по правните аспекти на изкуствения интелект

На 28 и 29 май 2026 г. в Юридическия факултет се проведе открита лекция по правните аспекти на изкуствения интелект. Лектор беше проф. д-р Джовани Мария Ричо от Университета в Салерно, Италия, гост на Пловдивския университет по програмата „Еразъм+“. Професорът разгледа основните понятия от областта, видовете и приложенията на изкуствения интелект,

предизвикателствата пред използването му и пресечните точки със закрилата на интелектуалната собственост.

Учебното съдържание беше увлекателно представено на аудиторията след кратки уводни думи от „Еразъм“ координатора доц. Ангел Шопов. То беше част от курса лекции по информационно право в Юридическия факултет, воден от д-р Димитрина Бояджиева.

Екатерина Трендафилова е професор по наказателен процес от 2001 г. Тя е един от авторите на промените в българския НПК, с които се въвеждат европейските и международните стандарти за ефективно правораздаване.

В периода 1992 – 1994 г. е представител на България в Комисията на ООН по предотвратяване на престъпността и наказателното правосъдие.

През 2006 г. проф. Трендафилова е избрана за съдия в Международния наказателен съд с най-много гласове

от всички кандидати. Тя получава 82 гласа от 100 възможни. По този начин става първият юрист, спечелил на първи тур при гласуването.

Нейният избор при огромна конкуренция и високи критерии на подбор се определя като „огромен успех за България“ и като „абсолютен триумф за страната ни“.

По време на своя мандат 2006 – 2015 г. е била председател на състава на предварителното производство, съдия в Апелативния състав и работи по знакови дела от практиката на съда – поредно доказателство за нейните изключителни лични и професионални качества.

През 2016 г. е избрана сред 148 кандидати за председател на Специализирания трибунал за Косово – потвърждение за нейния безспорен международен авторитет като съдия и учен.

разлики между тях и да се правят изводи. Сподели, че в студентските си години е правила това с голям интерес, без дори да подозира колко полезно ще е за бъдещата ѝ работа.

Тя отбеляза, че въпреки предизвикателствата пред международното наказателно правосъдие бъдещите юристи не трябва да се отказват от истината и от правото, защото „правосъдието, не е просто прилагане на закона, а борба за истината, водена с достойнство“.

Срещата с проф. Трендафилова вдъхна увереност на студентите, че българското юридическо образование е стабилна основа, върху която могат да се градят кариери в областта на правото на световно ниво. Тази лекция няма да бъде запомнена само с изключителните професионални и лични качества на госта, като добронамереност, скромност и етичност. Тя ще бъде запомнена и с това, че успехите на проф. Трендафилова предизвикаха чувство на гордост, че български юрист е достигнал до най-високите позиции като съдия в сферата на международното наказателно правосъдие.

Юристи от Университета „Матей Бел“ бяха на работно посещение в Пловдив

През последната седмица на месец април 2026 г. Юридическият факултет (ЮФ) бе домакин на две визити по програмата „Еразъм+“ на изследователи от Словакия. На работно посещение бяха деканът на ЮФ на Университета „Матей Бел“ в Банска Бистрица доц. д-р Адриан Васко, както и докторантът му Роберт Куха – и двамата с интереси в областта на наказателноправните науки.

Колегите от Словакия се срещнаха с членове на ръководството на нашия ЮФ – декана доц. д-р Даниела Дончева и заместник-декана доц. д-р Ангел Шопов. Обсъдиха се бъдещи съвместни инициативи, направи се съпоставка между националните изисквания, свързани с наукометрията и акредитационните процедури, както и процедурите по академично развитие.

Престоят на докторант Куха беше във връзка с дисертационното му изследване, посветено на специалните разузнавателни средства.

Гостите от Словакия с членове на деканското ръководство на ЮФ

За особеностите на местната уредба той получи информация и допълнителна библиография от гл. ас. д-р Христо Кутиев.

Колегите заедно с декана доц. Васко обсъдиха и казуси по въпроса, както и във връзка с особеностите на касационното обжалване по наказателни дела съгласно словашкото и българското право. Докт. Куха представи презентация по тези проблеми за българските студенти.

Престоят беше много полезен и за гостуващите, и за представителите на приемащата страна. Освен че изпълниха планираните дейности, гостите получиха за фонда на тяхната библиотека томове от по-новата продукция на ЮФ.

Надяваме се това първо посещение на колеги юристи от Университета „Матей Бел“ в Банска Бистрица да е само началото на едно дълготрайно сътрудничество.

Основни задължения на гражданите в българския конституционализъм: от философските основи към модерното конституционно право

Проф. д-р Христо ПАУНОВ

Професионална привилегия и истинско удоволствие за мен е в качеството ми на научен редактор на книгата да представя на вниманието на читателите монографията на д-р Васил Илиев „Основни задължения на гражданите в българските конституции“. В правния мир, често доминиран от дискурса за правата, този труд предлага навременно и задълбочено изследване на другата, също толкова важна страна на конституционната доктрина – задълженията на гражданите. Това е тема с непреходно значение, тъй като без ясното осъзнаване на задълженията концепцията за правата рискува да се превърне в празна декларация, откъсната от обществената тъкан, която ѝ придава смисъл.

Авторът се е справил с наистина фундаментална задача, проследявайки еволюцията на гражданските задължения от техните философски корени в Древна Гърция и Рим до модерното им конституционно възплъщение. Изследователското пътешествие, представено в тази книга, е впечатляващо със своя обхват и дълбочина. То преминава през основополагащи правни актове от Средновековието, революционния конституционализъм на XVIII век и завършва с детайлен анализ, основан на съвременната конституционна история на Република България.

Кулминацията на изследването е посветена на действащата конституция от 1991 г. Тук се откроява детайлният анализ на дебатите в VII Велико народно събрание, който хвърля светлина върху мотивите на конституционния законодател при формулирането на основните задължения. Разглеждането на отхвърлени предложения, като например задължението за „материален и

духовен напредък на обществото“, и приемането на други, като задължението за опазване на околната среда, разкрива сложния процес на търсене на баланс в зората на българската демокрация.

Монографията не се ограничава само с констатации. Нейният най-голям принос се крие в аргументираното предложение de lege ferenda за въвеждане на изрично основно задължение на гражданите за опазване на културното наследство. В момент, в който ставаме свидетели на безвъзвратното рушене на безценни архитектурни и исторически паметници, този призив е повече от актуален. Авторът убедително защитава тезата, че подобно задължение не е просто пожелание, а необходимост за съхраняването на националната идентичност и за устойчивото икономическо развитие на страната чрез културен туризъм. Предложението за промяна в чл. 54, ал. 1 от конституцията е смела и навременна стъпка, която заслужава сериозно внимание от страна на законодателя и академичната общност.

Монографията „Основни задължения на гражданите в българските конституции“ на д-р Васил Илиев е значим научен труд, който запълва празнина в българската правна литература. Със своя задълбочен анализ, богата библиография и смели предложения книгата представлява незаменен ресурс за юристи, историци, политолози, студенти и за всеки, който се интересува от основите на българската държава. Тя ни напомня, че гражданството е не само привилегия, но и отговорност, а бъдещето на правовата държава зависи от крехкия баланс между правата, които изискваме, и задълженията, които съзнателно поемаме към обществото.

В Пловдивския университет заработи изнесената база на Регионалния STEM център в Хисаря

На 8 май 2026 г. се състоя откриването на изнесената база за обучение към Регионалния STEM център в гр. Хисаря, разположена на територията на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представители на държавната и местната власт, академичното ръководство на ПУ и експерти в сферата на образованието разгледаха новата база, която се намира на един изцяло реновиран етаж в непосредствена близост до Новата сграда на висшето училище на бул. „България“.

Проф. Найден Шиваров, директор на Националния STEM център, акцентира върху значимостта на партньорството между държавата и университетите и допълни, че с такива резултати науката и иновациите ще разцъфват не само в училищата, но и в академичните аули. Той потвърди, че до края на май предстои откриването и на останалите два регионални STEM центъра в партньорство с Шуменския университет и Югозападния университет.

Изпълнителният директор на Агенция „Програма за образование“ Иван Попов заяви, че реализирането на STEM центровете бележи важен етап от реформирането на образователната система у нас. Той подчерта, че значителният финансов ресурс, вложен през последните години, има за цел да достигне до всяко българско дете чрез изграждането на съвременна STEM образователна среда.

Изнесената база се реализира в рамките на проекта „Създаване на Национален и Регионални STEM центрове“, съгласно Договор BG-RRP-1.023-0001 по Националния план за възстановяване и устойчивост. Тя включва пет лаборатории и лекционна зала, оборудвани по направленията „Природни науки“, „Математика и информатика“, „Роботика и киберфизични системи“, „Зелени технологии и устойчиво развитие“ и „3D дизайн и прототипиране“.

Ректорът на Пловдивския университет проф. Румен Младенов изрази увереност, че новата база ще осигури съвременна практическа подготовка както за студентите, така и за вече завършилите педагози, като заяви, че бъдещето на България се гради именно в класните стаи.

Заместник-ректорът с ресор „Проектна дейност“ проф. Невена Милева потвърди, че STEM центърът разполага с всички необходими условия за развитие на иновативно образование и съвременни смарт технологии, с които да се започне обучение. Тя отбеляза, че базата е значима част от „комплекс на бъдещето“, който продължава да се изгражда в съседство с Новата сграда на ПУ. Проф. Милева дори посочи, че на това място може да се говори не само за STEM, а и за STEAM образование, тъй като изкуството е навсякъде, предвид, че арт специалностите на Педагогическия факултет се преподават на същата територия.

До края на месец май трябваше да бъдат завършени трите регионални STEM центъра в България, които ще подпомагат училища в над 2 000 населени места.

Момент от официалното откриване на базата в Пловдивския университет

Първокурсничка от Факултета по икономически и социални науки с бронзов медал от Националната олимпиада по математика

Студентката от Факултета по икономически и социални науки на ПУ „Паисий Хилендарски“ Ния Русева, която е едва в първи курс, завоюва бронзов медал в индивидуалното класиране в тазгодишното издание от Националната студентска олимпиада по математика. Във форума, който има вече над половинвековна история, се включиха близо 140 участници от 14 висши училища. Още един възпитаник на ФИСН, Райа Костадинова, също достойно защити името на факултета с минимална разлика от медалистката.

Престижното математическо състезание се провежда под егидата на Министерството на образованието и науката още от 1974 г.

Двете момичета и преподавателският състав на ФИСН изказват специални благодарности на гл. ас. д-р Слав Чолаков и на доц. д-р Петър Копанов от Факултета по математика и информатика, които с професионализъм, отдаденост и подкрепа мотивират студентите да се развиват и достигат високи академични постижения. ФИСН поздравява и отличените представители на ФМИ, с който традиционно си партнира.

Медалистката Ния Русева (в средата), Райа Костадинова и гл. ас. Слав Чолаков

Научна конференция за студенти и млади учени „Екологията – начин на мислене“

Доц. д-р Ивелин МОЛЛОВ

На 16 май 2026 г. в Центъра за растителна системна биология и биотехнология в гр. Пловдив се проведе осемнадесетото издание на научната конференция за студенти и млади учени „Екологията – начин на мислене“. То бе по-специално, тъй като за втора поредна година конференцията беше 100% безхартиена, а пестенето на хартия играе ключова роля за опазването на екосистемите. Преподавателите от катедра „Екология и опазване на околната среда“ и нашите студенти не сме безразлични към този проблем, затова правим една малка стъпка за неговото решаване.

Всички материали от конференцията – програма, баджове, сертификати за участие и грамотите са подготвени дигитално и не включват нищо, направено от хартия. Миналата година идеята се прие много радушно от всички участници в конференцията и от спонсорите на събитието. Изданието с пълния текст на докладите, което се публикува след всяка проведена конференция, също вече ще бъде само в електронен вид.

Конференцията традиционно се организира от катедра „Екология и ООС“ към Биологическия факултет и Екологичния студентски екип за творческо развитие и академични постижения „ЕСЕТРА“, с партньорството на Студентския съвет, Поделение „Научна и проектна дейност“ при ПУ „Паисий Хилендарски“, фондация „ЕВРИКА“ и „ЕКОТЕХНОЛОГИИ'21“. Фондация „ЕВРИКА“ се включва като партньор на събитието за първи път и организационният комитет изказва огромна благодарност за оказаната помощ и подкрепа.

Целта на конференцията е да предостави възможност на студентите от ПУ и други висши училища от страната да развият своето екологично и биологично мислене, както и да представят своите научни и научно-популярни разработки. Акцентира се върху различните области на екологията, но се представят също и доклади от другите направления в биологията и методиката на обучението по биология.

Паралелно с конференцията по традиция се проведе и фотоконкурс, който отново бе под надслов „Природата в кадър“. Тази година имаше и ученическа сесия, в която се включиха ученици от Шумен, Балчик, Златоград и Пловдив. Представени бяха 16 доклада на екологична и биологична тематика, а във фотоконкурса участваха 5 студенти и докторанти. Имаше участници от различни краища на страната – София, Пловдив, Стара Загора и Бургас.

Научното жури бе представено от доц. д-р Ивелин Моллов (председател на Организационния комитет), проф. д-р Теодора Стайкова (заместник-декан на Биологическия факултет по учебна дейност, качество на обучението и акредитация), доц. д-р Славяна Петрова, гл. ас. д-р Владимир Добрев и ас. д-р Борислава Тодорова (преподаватели от катедра „Екология и ООС“).

Поканени бяха двама гост лектори, които изнесоха изключително интересни пленарни доклади. Ивайло Чукаров – младши експерт „Биоразнообразие, природозащита и консервационни дейности, Природен парк „Сините камъни“, изнесе доклад на тема „Проследяване активността на брадат лешояд (*Gyuraetus barbatus*) чрез статистически анализ, базиран на GPS/GSM телеметрични данни“, който представя първите данни от пуснатите миналата година брадати лешояди в ГПП „Сините камъни“. Вторият пленарен доклад – на д-р Галин Господинов от Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН, бе на тема „Бриологичните проучвания в България“.

Първото място в конференцията тази година бе отредено за Марин Господинов (докторант в НГМ – БАН, и директор на Музея на родопския карст в гр. Чепеларе), който силно впечатли журито и публиката с доклад на тема „Фауната и природната обстановка в района на пещерно обиталище „Чая“ през късния плейстоцен“. Той спечели и почетната награда „Благовест Темелков“ и специалната награда на Регионалния природонаучен музей – Пловдив. Втора награда взе Виктор Назъров (студент от магистърската програма „Екология, околна среда и екосистемни услуги“) за доклад на тема

„Оценка на разпространението и мерки за ограничаване на популацията на инвазивния вид *Oruntia humifusa* в защитената местност „Дефилето“. Третото място зае Анета Ламбевска (Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ – БАН), докторант на самостоятелна подготовка) с доклад на тема „Тенденция за промяна на фенологията при български алпийски видове растения под въздействието на климатични промени“.

От спонсорите на събитието също бяха раздадени награди за най-добре представилите се участници.

Специална награда от РИОСВ – Пловдив, получиха трима студенти от Биологическия факултет на ПУ: Елица Николова и Петър Петев (спец. „Биология и английски език“, 4. курс) и Мартин Георгиев („Екология и ООС“, 3. курс).

Обща снимка на участниците в конференцията пред сградата на Центъра за растителна системна биология и биотехнология

Специални награди от БДЗП получиха двама възпитаници на Биологическия факултет: Владимир Трифонов (докторант по екология и опазване на екосистемите) и Петър Петев (спец. „Биология и английски език“, 4. курс), третият отличен е Димитър Димитров („ПОВВИК“ АД).

Специални награди от Сдружение „Зелени Балкани“: Николай Димитров (Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“, докторант по екология и опазване на околната среда), Соня Любова (ПУ, докторант по методика на обучението по биология) и Детелина Христова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Биологически факултет, спец. „Молекулярна биология“, 4. курс).

Специални награди на Асоциацията на младите учени в България: Алекс Манов (ПУ, Биологически факултет, спец. „Микробиология и вирусология“, 4 курс.); Валентина Райкова (ПУ, Биологически факултет, МП „Екология, околна среда и екосистемни услуги“).

Специални награди от Общинско предприятие „Зоологическа градина“ – Пловдив: Виктор Назъров (ПУ, МП „Екология, околна среда и екосистемни услуги“) и Владимир Трифонов (ПУ, докторант по екология и опазване на екосистемите); специална награда от „БУЛЕКОПАК“ за Елица Николова (ПУ, спец. „Биология и английски език“, 4. курс), както и по една стъклена бутилка за вода за всеки участник.

Първата награда във фотоконкурса спечели Людмил Банев (ПУ, спец. „Биология“, 4. курс), второ място – Синтия Анева (ПУ, МП „Приложна молекулярна биология с биоинформатика“), и трето място – Соня Любова (ПУ, докторант по методика на обучението по биология).

Ученическата сесия също премина с огромен успех. Учениците впечатлиха организационния комитет с много интересни доклади, видео клипове и изложба от отпадъци. Това е едно страхотно начало, а инициативата ще бъде разширена и доразвита през следващата година.

Въпреки всички трудности ентузиазмът на студентите наистина беше заразителен. Участниците бяха подготвили и представиха докладите си с желание и вълнение, представителите на Студентския съвет на ПУ и Студентския клуб „ЕСЕТРА“ бяха безупречни в изпълнението на задачите по организацията и благодарение на това конференцията остави незабравими преживявания и спомени във всички присъстващи.

„На острова на думите: история и модерност“ – мотото на Двадесет и осмата национална научна конференция за студенти и докторанти

С докосващи думи за личността и творчеството на големия български поет Пенчо Славейков, в чийто творчески свят езикът е средство за „открояване на мисълта живот, за изразяване на един индивидуалитет и темперамент“, доц. д-р Здравко Дечев откри поредното издание на Националната научна конференция за студенти и докторанти „На острова на думите: история и модерност“. Тази година тя беше посветена на 160-годишнината от рождението на Пенчо Славейков, а надсловът ѝ бе вдъхновен от популярната антология на поета „На острова на блажените“. За двадесет и осма година проф. д-р Красимира Чакърва, създател и организатор на популярния научен форум, и доц. д-р Здравко Дечев – достоен съорганизатор, посрещнаха участници, жури и немалко изкусени слушатели.

Вълнуващото филологическо събитие се проведе на 21 и 22 май 2026 година, като отново се превърна в поле за обмен на концепции и идеи между бакалаври, магистри и докторанти в двете области на филологията – езикознание и литературознание. По традиция негови организатори са Филологическият факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и Лингвистичният клуб „Проф. Борис Симеонов“.

В научния форум взеха участие рекорден брой докладчици – цели 88, от почти всички български университети: ПУ „Паисий Хилендарски“, СУ „Св. Климент Охридски“, ШУ „Епископ Константин Преславски“ ЮЗУ „Неофит Рилски“, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Бургаския държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“, от Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ и Института за изследване на населението и човека при БАН, както и от Университетския колеж Лондон (UCL), Великобритания. Докладите бяха представени пред 25 арбитри – уважавани специалисти в областта на филологията, и пред немалко изкусени слушатели.

Церемонията по откриването се състоя в 8. аудитория. Със специално слово към всички присъстващи се обърна заместник-ректорът по междунородна дейност и връзки с обществеността доц. д-р Борян Янев. Той поднесе и поздравителен адрес от името на проф. д-р Румен Младенов – ректор на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Доц. Янев определи ролята на научния форум като „ковачница на млади учени“.

Поздравително слово отправи и заместник-деканът на Филологическия факултет доц. д-р Ани Кемалова. С топли думи за „добре дошли“ от името на Лингвистичния клуб „Проф. Борис Симеонов“ приветствие поднесе и един от неговите най-млади членове – Даяна Желева, студентка от трети курс в специалността „Български език, гражданско образование и философия“. Тя даде израз на чувствата, които конференцията поражда у нея, а тези чувства намериха своето отражение и в сърцата на присъстващите.

Г-н Димитър Стоянов, председател на Студентския съвет в ПУ „Паисий Хилендарски“ и възпитаник на Филологическия факултет, също поздрави всички участници и гости и сподели радостта си да бъде част от събитието, което се провежда в навечерието на един от най-светлите български празници – 24 май.

Съпътстваща инициатива по време на тазгодишния научен форум беше премиерата на книгата „Синтаксис на глагола съм в българското просто изречение“ на преждвременно напусналата ни доц. д.ф.н. Петя Бъркалова – изтъкнат изследовател в областта

Поглед към аудиторията при откриването на конференцията

на българския синтаксис. За книгата говори авторът на идейния проект за нейното издаване – гл. ас. д-р Димитър Георгиев. Той сподели и спомени за съвместната си работа с доц. Бъркалова, които развълнуваха присъстващите.

Непосредствено преди края на официалното откриване на Двадесет и осмата национална научна конференция за студенти и докторанти на сцената бяха поканени нашите вдъхновители и

основни организатори на научния форум – проф. д-р Красимира Чакърва и доц. д-р Здравко Дечев, без чийто усилия и тазгодишната конференция не би била възможна. Докосващи бяха техните думи, които в себе си съдържаха отражението на любовта им към филологията.

След тържествената церемония бе дадено начало на научните заседания в секциите по езикознание и литературознание. Поради рекордния брой участници заседанията в двете секции течаха паралелно, като в края на първия конферентен ден в зала „Компас“ се проведе вълнуващо литературно

събитие: среща разговор с проф. д.ф.н. Иван Русков и доц. д.ф.н. Младен Влашки на тема „Лицата на Пенчо Славейков“.

Продължението на вечерта бе традиционният за участниците, арбитрите и гостите на конференцията коктейл в ресторант „Магнолия“. Дебатите и темите, разисквани по време на научните заседания, бяха пренесени в неформална обстановка на по чаша вино. Приятната атмосфера наред с блестящата организация допринесоха за доброто настроение и нестихващите разговори.

Научните заседания продължиха и през втория конферентен ден, в чийто край дойде ред на награждаването на отличилите се докладчици в секциите за бакалаври и магистри, както и на дългоочакваната премиера на новия брой на „Verba iuvenium“ („Слово на младите“) – годишник на Националната конференция за студенти и докторанти (бр. 8), включващ отличените доклади от конференцията през 2025 г.

Талантът на младите изследователи в областта на литературознанието за пореден път беше доказан с помощта на палитра от тематично разнообразие както в областта на българската, така и в областта на световната литература. Сред бакалаврите първи награди достойно завоюваха Преслав Бончев (СУ) и изнеслите в съавторство доклад Жени Бакалова и Шерифе Читчи (ПУ). С впечатляващи раз-

Традиционната обща снимка в края на форума

Academia Iuventutis проведе интердисциплинарен семинар „Билингвизмът – между теоретичните модели и преводаческото изкуство“

От 13 до 15 май 2026 г. Университетският център за работа с млади учени, докторанти и постдокторанти към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ бе домакин на интердисциплинарен семинар на тема „Билингвизмът – между теоретичните модели и преводаческото изкуство“. Събитието се реализира в рамките на програмата ДУЕкоС („Дигитални устойчиви екосистеми – технологични решения и социални модели за устойчивост на екосистеми“).

Семинарът събра студенти, докторанти и преподаватели от Филологическия факултет, които имаха възможността да се запознаят с изследванията на водещи европейски специалисти, занимаващи се с лингвистичните измерения на билингвизма и теориите и практиките на преводаческото изкуство.

Специални гост преподаватели на семинара бяха проф. д-р Пенка Статева от Университета в Нова Горица, Словения, и д-р Александър Зицман от Виенския университет. В своите презентации проф. Статева постави акцент върху когнитивния подход в генеративната лингвистика, граматиката на наследствените езици и експерименталната прагматика в контекста на билингвизма.

Вторият основен панел бе воден от д-р Александър Зицман от Виенския университет. Неговото участие бе посветено на съвременните теории за превода, като той предложи на аудиторията ценни практически насоки. Д-р Зицман и участниците работиха върху текстове на един от най-превежданите съвременни български автори – Георги Господинов. Чрез сравнителен анализ на преводи на немски и английски език бяха дискутирани специфични преводачески стратегии, предаването на културни кодове и стилистичните предизвикателства, които съвременната българска

литература поставя пред преводача. Колегите получиха ценни практически насоки за това как да подхождат към сложни художествени текстове в професионалната си практика.

Интердисциплинарният семинар предостави платформа за оживени дискусии, чийто модератор бе проф. д.ф.н. Любка Липчева-Пранджева, директор на Университетския център. Събитието завърши с представянето на сборника „Българистиката и съвременните хуманитарни науки“, отразяващ резултатите от конференцията, проведена в Берлин през 2024 г., с организаторе екипа на Пловдивския университет към Националната програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“. Интердисциплинарният семинар предложи ценна възможност за бъдещи сътрудничества между младите изследователи от Пловдивския университет и гостуващите лектори.

На стр. 22 и 23 може да прочетете интервюта на докт. Атанас Добрев с проф. д-р Пенка Статева и д-р Александър Зицман.

➔ От стр. 20 „На острова на думите: история и модерност“...

работки вторите места в секцията за бакалаври заеха Елеонора Каридова (СУ), Ива Чертоянова (СУ), Маяна Димитрова (СУ) и Рая Христова (СУ), а трети места бяха присъдени за докладите на Виктория Димитрова (СУ), Гергана Толумбаджиева (ПУ), Елиа Тилева (ВТУ), Катерина Мушева (ПУ), Мариела Радева (СУ), Сава Кирилов (ПУ) и Цветомира Дюлгерова (ПУ). Поощрителни награди в секцията за бакалаври бяха присъдени за Ева-Йоана Стаматова (ПУ), Златина Кошничарова и Рая Стамболиева (Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“), Калина Кирчева (СУ), Росица Тончева (СУ), Светла Спилкова (СУ), София Трифонова (СУ), Тереза-Рада Келбечева (СУ) и Цветелина Симеонова (СУ).

За трета поредна година бе връчена специална награда за научен дебют на името на д-р Сирма Данова – талантлив литературовед, напуснал ни твърде рано, но останал завинаги част от историята на пловдивската конференция. Тази година статуетката съвсем заслужено отиде при Милена Арсенова (СУ).

В секцията за магистри почетното първо място беше завоювано от двама докладчици: Даниел Асенов (СУ) и Николай Боев (ПУ). Втори награди заслужи Катерина Георгиева (СУ) и Мария Караколева (СУ), а Милен Колев (СУ) се класира на трето място.

В секцията по езикознание също беше отбелязано успешно участие от млади изследователи от бакалавърските и магистърските програми. Бяха представени интригуващи разработки в областта на българското и съпоставителното езикознание. Журито в секцията за бакалаври заслужи първо място на Венцислава Писачева (ПУ) и Гергана Толумбаджиева (ПУ). Второ място заеха цели четирима участници: Иванела Георгиева (СУ), Златина Гавраилова (ПУ), Александра Симеонова (ПУ) и Десислава Монова (ПУ). Класираните на трето място са шестима: Даяна Желева (ПУ), Ивелина Стоева (СУ), Белослава Гюрова (ПУ), Катя Танева (СУ), Мариела Радева (СУ) и Йоана Лолоту (ПУ). Лора Янко-

ва (СУ), Даяна Желязкова (ПУ), Мариела Калушева (ПУ) и Деница Христова (ПУ) получиха поощрителни награди.

Класирането в секцията по езикознание за магистри изглежда по следния начин: първата награда бе завоювана от Мариос Рисианос (ПУ), а втори награди бяха присъдени на Диана Андрова (ПУ), Габриела Вълчева (ПУ) и Габриела Атанасова (ПУ). На трето място се класираха Русанка Костова (ВТУ) и Радиана Иванова (ПУ). На тазгодишния научен форум журито в секцията по езикознание връчи специална награда за студента от магистърската програма „Актуална българистика“ Александър Георгиев (ПУ, Институт за български език при БАН).

Двадесет и осмата научна конференция за студенти и докторанти бе закрыта с представянето на осмия том от годишника „Verba iuvenium“ („Слово на младите“), в който са поместени отличените доклади от миналогодишния форум. Проф. д-р Красимира Чакърва, главният редактор на сборника, покани на сцената при себе си част от членовете на редакторската колегия – доц. д-р Енчо Тилев, гл. ас. д-р Десислава Димитрова и д-р Радостина Колева, като изказа към тях своите благодарности за съвместната работа.

И тази година след официалното закриване на форума традиционната обща снимка пред главния вход на Ректората на Пловдивския университет запечата спомена за участниците, журито и гостите на научния форум, а всеки от тях ще пази дълго в себе си позитивните емоции, които за пореден път съпътстваха конференцията. И разбира се, думите на Пенчо Славейков – творец на вдъхновител на тазгодишното издание: „От развитието на езика зависи и развитието на мисълта – каквото е той, такава ще е и тя“.

Гергана ТОЛУМБАДЖИЕВА,
Лингвистичен клуб „Проф. Борис Симеонов“

От Пловдивския университет до световните върхове на генеративната лингвистика

Докт. Атанас Добрев: Проф. Статева, Вие преподавате в Университета в Нова Горица. Бихте ли разказали за професионалния си път, който Ви отведе там, и какви са основните акценти на Вашата научноизследователска работа в момента?

Проф. д-р Пенка Статева: Моят академичен път всъщност мина през Пловдивския университет като студентка в специалността „Български език и английски език“. Последва следдипломна квалификация в Оксфорд, докторантура в Университета в Кънектикът, САЩ, и една серия от различни университети за около петгодишен период. Като млад учен вярвах, че човек трябва да търси реализация там, където компетенциите му са най-добри. Така преминах през четири университета в Германия – Хумболтовия университет, университетите в Потсдам, Тюбинген и Констанц. В Университета в Нова Горица се оказва до голяма степен заради баланса между личния живот и професионалната кариера, тъй като със съпруга ми, който е професор в същата област, трябваше да координираме две академични траектории. В Словения ни привлече фактът, че това е един много млад университет, създаден преди 30 години с идеята да бъде първият словенски университет с чисто изследователски профил. Един от основателите на университета е Институтът „Йозеф Стефан“ – водещ словенски научноизследователски институт, който обхваща широк спектър от фундаментални и приложни изследвания. Това му дава визия, отличаваща се от по-старите институции. За нас беше възможност да създадем нещо свое. В тези млади години предизвикателството да бъдеш „пионер“ носи голямо удовлетворение – да оставиш следа и да изградиш своя школа, която другите след теб ще променят по интересен начин, отговарящ на новото време.

Докт. Атанас Добрев: Вашето участие в този семинар насочва вниманието към едно пионерско поле. Как се роди идеята за гостуването Ви и как бихте дефинирали същността на генеративната лингвистика, която представлявате?

Проф. д-р Пенка Статева: Участвам по покана на проф. Любка Липчева-Пранджева, с която се запознахме на форум, посветен на българистиката в Берлин. Въпреки че не съм българист и се занимавам с генеративна лингвистика, която е неразделна част от когнитивните науки, мисля, че моите познания и опит могат да бъдат полезни и за българистиката. В нашия Център за когнитивно моделиране на езика ни интересува най-вече как естественият език е представен в мозъка и как се процесира от всеки един негов носител. Тази област е изключително перспективна, защото е интрадисциплинарна. Нашите изследвания се намират на пресечната точка между когнитивната психология, лингвистиката, компютърните науки и дори физиката, която ни е нужна за интерпретиране на сигналите при невролингвистичните проучвания. В този процес любопитството е задължителна част. Без лична мотивация трудно се намират правилните изследователски въпроси, а добре поставените въпроси са наполовина решени задачи.

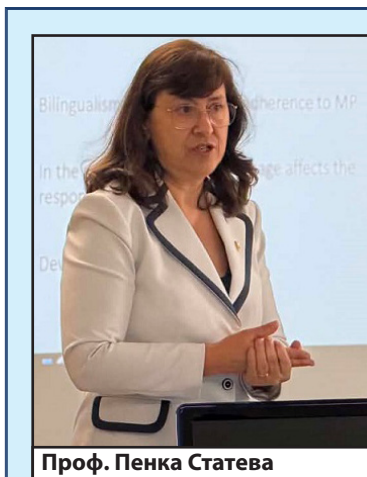
Докт. Атанас Добрев: Как теоретичното знание в тази високоспециализирана област се трансформира в конкретна полза за обществото?

Проф. д-р Пенка Статева: Усещането е съвсем различно,

когато видиш, че теоретичното знание и проверката му с експериментални методи съвсем конкретно помага на обществото да живее по-добре. Резултатите от нашата работа имат пряко приложение в няколко направления:

- **Езикови патологии:** Подпомагане на диагностиката и терапията при езикови и когнитивни нарушения, особено при популации с нетипично езиково развитие;

- **Технологичен прогрес:** Развитие на компютърната лингвистика и работа върху Големи езикови модели (Large Language Models – LLM);

Проф. Пенка Статева

В рамките на интердисциплинарния семинар „Билингвизмът – между теоретичните модели и преводаческото изкуство“ Пловдивският университет посрещна своята изтъкната алумена, проф. д-р Пенка Статева, която трансформира филологическото си образование в мащабни изследвания на човешкия ум, за да се завърне днес в алма матер като водещ авторитет в когнитивното моделиране на езика.

- **Социална подкрепа:** Комуникиране на резултати към родители, училища и лекари за правилното отглеждане на многоезични деца или такива със специални потребности;

- **Етичен ангажимент:** Това е нашият начин да се отплатим на обществото, което ни подкрепя чрез финансиране на научните ни проекти;

Докт. Атанас Добрев: Темата за билингвизма е централна за Вашия семинар. Какво се случва в съзнание на човек, който борави с повече от един език, и съществува ли „възрастова граница“ за тези процеси?

Проф. д-р Пенка Статева: Когато говорим за влиянието на билингвизма, ние разглеждаме един „континуум“ – процесите при ранния билингвизъм не са идентични с тези при усвояването на език в по-късна възраст, но ползи има винаги. Доказано е, че в мозъка при говорене се активират едновременно всички езици, които човек познава. Когато планира изказване, двуезичният носител трябва да потисне информацията, която е нерелевантна за конкретния контекст – да изключи другия език и ненужните синоними. Това ежедневно упражнение тренира мозъка и е рецепта за отлагане на когнитивния упадък. В този смисъл няма „полezni“ и „вредни“ езици – всички езици и диалекти са равнопоставени. Изключително важно е да подкрепяме и „малките“ езици в България, практикувани от различните етнически групи, и да насърчаваме предаването им на следващите поколения. Това повишава качеството на живот в цялото общество.

Докт. Атанас Добрев: Семинарът завършва с практически задачи за студентите. Какъв е Вашият съвет към бъдещите филолози, които тепърва откриват генеративната лингвистика като наука?

Проф. д-р Пенка Статева: В Пловдивския университет имате изключителни специалисти. Бих споменала доц. Снежана Цонева-Матюсън, която е сред най-известните преподаватели в областта на когнитивната лингвистика. Макар нейната система да е различна от генеративната и двете да имат различни цели, са еднакво полезни, когато работата е свършена добре. Моят съвет към студентите е да излизат от зоната си на комфорт. Списъкът със задачи, които подготвих за семинара, е диференциран – от бакалавърски до магистърски и докторски програми. Насърчавам ги да избират теми, които ангажират въображението им истински, дори да са сред най-трудните. Удоволствието да видиш, че можеш творчески да решиш една сложна задача, си струва всяко усилие. Благодаря на Пловдивския университет за поканата, за мен беше огромно удоволствие.

Докт. Атанас Добрев: А за нас, че бяхте наш гост.

Българската литература като естествена част от европейския книжен пазар

Докт. Атанас Добрев: Господин Зицман, Вашият професионален път изглежда като сложна архитектура от езикови светове – от немския и българския до скандинавските езици. Как тази полифония на фонемни и културни пластове формира Вашата методология и какъв беше началният импулс към лингвистиката?

Александър Зицман: Отговорът е по-скоро житейски, отколкото стратегически. Българският език е част от мен по рождение, той е моята естествена среда, така че съчетаването му с немския никога не е било въпрос на избор, а на съществуване. Пътят ми към езикознанието обаче мина през неочакван завой – първоначално следвах геофизика. Решението ми да уча норвежки беше продиктувано от съвсем прагматични подбуди: мислех си, че в Норвегия се плаща добре и би било полезно за кариерата ми. Там обаче се случи съдбовна среща с един професор по литература, който днес е на над 80 години и остава мой близък приятел. Неговата първа лекция ме заинтригува толкова силно, че изоставих геофизиката. Първоначално се виждах като литературовед, но по-късно срещнах друг учен, чийто строго научен подход към езика ме плени и ме насочи окончателно към езикознанието. Що се отнася до скандинавските езици, научих норвежки, датски, шведски и исландски. Макар да си приличат, те изискват огромно внимание към т.нар. „неверни приятели“ (false friends) – езикови капани, в които човек лесно може да попадне, ако не притежава нужната лингвистична бдителност. Македонския пък усвоих покрай българския, подтикнат от приятелството си с македонския поет Никола Маджиров.

Докт. Атанас Добрев: Как преценявате динамиката на немскоезичния книжен пазар? Къде е мястото на българската литература в тази силно конкурентна среда?

Александър Зицман: Немскоезичният пазар е единен организъм – книгите пресичат границите свободно, а традицията на превода е вековна и изключително богата. Спомням си думите на норвежкия писател и литературен критик Сигюр Хул от 30-те години на миналия век: „Ако искате да прочетете нещо от Китай или от най-екзотичните кътчета на света, трябва да научите немски“. И днес немският език остава универсален портал към световната литература. По отношение на българското присъствие наблюдавам три ключови тенденции:

- **Преход от антологии към авторска идентичност:** Вече не се разчита на фрагментарни антологии, които само маркират присъствие, а се превеждат цели корпуси от книги. Пазарът започна да разпознава конкретни индивидуални гласове;

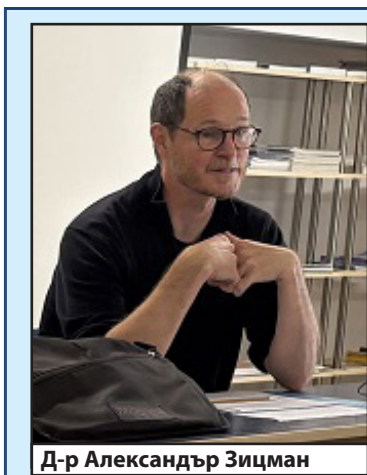
- **Нормализация вместо екзотика:** Българската литература престана да бъде третирана като „екзотична добавка“ от периферията. Тя вече е органична, нормална част от европейския литературен поток за немскоезичния читател;

- **Геополитическа обусловеност на интереса:** Не можем да игнорираме „модите“ в превода. В момента поради трагичните събития на изток има огромен фокус върху автори от Украйна и Беларус, което е разбираем пазарен рефлекс.

Докт. Атанас Добрев: Имате възможност да наблюдавате работата на студентите в Пловдивския университет. Какъв е Вашият прочит на тяхната академична подготовка и потенциал?

Александър Зицман: Впечатленията ми са изключително окуражаващи. В семинарите по лингвистика и литературознание видях млади колеги, които отказват да поставят изкуствена граница между двете дисциплини. Филологията изисква точно това – литераторите да познават езиковата тъкан, а езиковедите да четат творчески, отвъд простото броене на фонемни. Студентите в Пловдив демонстрират способност за критическо мислене и което е по-важно четат за удоволствие. Те умеят да извеждат тези и да аргументират научни позиции. Винаги казвам, че без хипотеза няма никаква наука – какво бихме доказвали иначе? Разбира се, бъдещето на тези млади хора зависи и от външни фактори като финансирането на хуманитаристиката, но интелектуалният им капацитет е налице.

Докт. Атанас Добрев: Кой съвременни български автори бихте препоръчали на студентите си във Виена

Д-р Александър Зицман

Александър Зицман е познато име в средите на европейската филология – преподавател във Виенския университет, лингвист и преводач, чиято работа осъществява органичен синтез между славистиката и скандинавистиката. Разговорът бе по време на участието му в интердисциплинарния семинар „Билингвизмът – между теоретичните модели и преводаческото изкуство“.

като задължителни ориентири?

Александър Зицман: Бих започнал с Георги Господинов. Той е перфектният вход към българската литература – достъпен на немски, преведен в различни жанрове. Господинов притежава рядкото качество да пише с лекота, без да бъде прост; неговият текст носи радост, но същевременно е зареден с дълбока интелектуална рефлексия. Втората ми препоръка е Йоана Елми и нейният роман „Направени от вина“. Макар вече да съм превел книгата, тя все още не е излязла на немски език, но смятам, че е изключително модерна. Темата за трансгенерационната травма и домашното насилие е универсална. Стилът на Елми е директен, прецизен и на места здравословно брутален – това е литература, която не оставя читателя безучастен. Не на последно място е Алек Попов. Неговата кратка проза е ненадмината, но романът му „Мисия Туран“ е ключов за разбирането на българските митологии. Тук се крие и един по-дълбок проблем с пазара – книгата все още няма немски превод, защото след първата част на „Сестри Палавееви“ издателството промени политиката си. „Мисия Туран“ блестящо иронизира псевдонаучните теории за произхода на българите. Помня как през 2001 г. един професор по география твърдеше, че афганистанците са български „братя“, защото в Памир, в някаква палатка, някой го бил попитал: „Кой си ти?“. За всеки лингвист е ясно, че въпросителните местоимения с К-корен (като *ко* или *ки*) и местоимението „*ти*“ са общи за почти всички индоевропейски езици. Да правиш исторически заключения от това, е все едно да откриеш прилика с език от някакъв въображаем „Бимбинистан“. Именно тези несериозни теории, с които се пълнеха главите на хората, Алек Попов успя да превърне в голяма литература.

Докт. Атанас Добрев: Господин Зицман, благодаря Ви за този задълбочен и откровен разговор.

Александър Зицман: За мен беше истинско удоволствие.

Националната библиотечна седмица беше отбелязана с поредица от събития в Пловдивския университет

В периода от 11 до 15 май 2026 г. в цялата страна се проведе Национална библиотечна седмица под мотото „Една мисия, много гласове: библиотеките обединяват“. Различни български библиотеки организираха събития, свързани с водещи тенденции в библиотечно-информационното обслужване.

В рамките на инициативата Университетската библиотека към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ проведе няколко събития, в които студентите, преподавателите и всички посетители имаха възможност да се запознаят отблизо с дейността на библиотеката, както и с богатия набор от традиционни и електронни услуги, които тя предлага. Акцент в програмата бе стремежът на Университетската библиотека да насърчава иновациите, академичната етика и активния диалог между знанието, технологиите и читателите.

Професионалният празник на библиотекаря, който традиционно се чества на 11 май, се отбеляза с открита лекция и дискусия на тема „Библиотеките, четенето и вдъхновението: предизвикателства в дигиталната епоха“, както и с награждаване на „Читателите на годината“. Лектор на събитието бе д-р Поли Муканова от Университета по библиотекознание и информационни технологии – София. Тя постави акцент върху темата за новия „ЧАТател“ в дигиталния свят, за вдъхновението и предизвикателствата пред библиотеките в условията на навлизането на изкуствения интелект. Дискусията засегна и въпроса за „нашата природна необходимост да създаваме светове с думи“ – способност, която според някои би могла да бъде изместена от ИИ и да обезцени човешката креативност и творческия продукт. В отговор на тези опасения прозвучаха думите на студента от специалността „Математика“ и един от отличените читатели – Момчил Видолов, според когото „езикът остава най-възхитителното постижение на човешкото творчество. Чрез него настоящето и миналото могат да се съберат, за да положат основите на едно по-добро бъдеще“. Той допълни още, че „както 10 цифри описват законите на Вселената, а 12 ноти стоят в основата на всяко музикално произведение, така само 30 букви създават необятни духовни светове“.

Грамота „Читател на годината“ получиха 10 студенти от различни факултети на Пловдивския университет:

Наградените студенти заедно с д-р Поли Муканова

1. Василена Златкова Богданова – Филологически факултет;
2. Дамяна Стоянова Пенчева – Филологически факултет;
3. Илия Чалъков – Юридически факултет;
4. Диман Маринов – Юридически факултет;
5. Кадир Арслан – Юридически факултет;
6. Мария Веселинова Тодорова – Филологически факултет;
7. Момчил Богданов Видолов – Факултет по математика и информатика;
8. Радослава Македонска – Факултет по икономически и социални науки;
9. Стоян Петров – Филологически факултет;
10. Шерифе Незат Читчи – Филологически факултет.

Освен студентите гости на събитието бяха представители на Народната библиотека „Иван Вазов“ и на Държавния архив – Пловдив. За празника библиотеката получи и ценни издания в областта на библиотекознанието като дарение от издателството на УНИБИТ и от д-р Поли Муканова – жест, който поставя основите на бъдещи съвместни инициативи и партньорства.

Поздрав към Университетската библиотека по случай 11 май – професионалният празник на библиотекарите

Момчил ВИДОЛОВ

В основата на човешкото познание лежи един красив парадокс. Въпреки необятния си характер то се поражда от краен брой елементи. Както 10 цифри описват законите на Вселената, а 12 ноти са в основата на всяко музикално произведение, така само 30 букви създават необятни духовни светове.

През призмата на логиката 11 май не е просто исторически празник. Това е честване на самия процес на предаване на познанието – създаването на оная устойчива система, чрез която вече над хилядолетие подреждаме хаоса на мисълта и превръщаме един краен набор от символи във вечно знание.

Между строгата математическа логика и творческото виждане за света всъщност няма граница. Всяка стойностна книга е една майсторски съставена задача, която чрез разнообразни литературни похвати цели да ни предаде някакво познание. По същия начин всеки нерешен въпрос в математиката, а и по принцип е поле за творческа изява и отлична основа за литературен труд.

За самите книги е интересно да се спомене, че като обект на човешко творчество те често неволно или напълно съзнателно следват хармонията на Златното сечение, открито от Евклид през IV в. пр. Хр. То може да се намери в отстъпите

Момчил Видолов

от краищата на страницата, размера на шрифта, разположението на съдържанието и т.н.

Подобна геометрична хармония откриваме и в самите корени на нашата писменост. Първата славянска азбука, глаголицата, не е просто сбор от знаци, а строго логична система. Буквите ѝ са конструирани от три свършени фигури: кръгът като символ на безкрайността, триъгълника – израз на хармония, и кръста – знак на вярата. Този съзнателен замисъл доказва, че още в зародиша на нашето просвещение точната наука и духовността са неразделно цяло.

В крайна сметка независимо дали търсим решението на сложен математически проб-лем, или разгръщаме страниците на нова книга, ние следваме един и същ импулс – стремежа да подредим и осмислим света. Празникът на нашата писменост е напомняне, че езикът остава най-възхитителното постижение на човешкото творчество. Чрез него настоящето и миналото могат да се съберат, за да положат основите за едно по-добро бъдеще.

Благодаря ви, че забелязахте интереса ми и ме поканихте в Дома на книгата!

Благодаря и на състава на библиотеките, че създават такава приятна атмосфера за откривателство.

Честит празник!

Новият директор на Университетската библиотека

Д-р Петя Николаева Георгиева

ПРЕДСТАВЯМЕ

От първи април 2026 г. д-р Петя Георгиева е директор на библиотеката в ПУ „Паисий Хилендарски“. Тя е възпитаничка на пловдивската алма-матер, където се дипломира като бакалавър по специалността „Български език и история“, също така е магистър по специалността „Бизнес администрация“ към Факултета по икономически и социални науки с дипломна работа: „Стратегически анализ за развитие на Градска библиотека „Паисий Хилендарски“ – Асеновград“. Придобива и следдипломна квалификация по библиотекознание и библиография във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, като разработва библиографски указател на ИК „Хермес“ за периода 2000 – 2005 г.

Доктор е по обществени комуникации и информационни науки от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ с успешно защитен дисертационен труд на темата „Управление и оценка на дейността на българските обществени библиотеки в условията на новата информационна среда“.

Петя Георгиева има богат професионален опит още от далечната 2002 г., когато започва като библиотечен специалист в Градската библиотека „Паисий Хилендарски“ – Асеновград, към отдел „Обработка на библиотечни документи“. От 2006 г. постъпва на работа в Народна библиотека „Иван Вазов“ – Пловдив, като методист на библиотеки, с което осигурява обучения и експертна помощ на библиотекарите от пловдивския регион. Става и част от екипа на отдел „Специални сбирки“ към същата библиотека, като се включва в първия национален проект за опазване на книжовното наследство.

През 2009 г. завежда библиотеката към Регионалния археологически музей в Пловдив, където създава специализираната библиотека

„Борис Дякович“ и става първият щатен библиотекар в историята на музея.

През последните 9 години успешно ръководи Университетската библиотека в Аграрния университет – Пловдив. Модернизира библиотечно-информационните услуги и инфраструктурата – читални зали и заемна служба; инициира изграждането на институционален репозиториум на научните публикации на академичния състав, както и включването на същите в националното хранилище на България – Българския портал за отворена наука; ръководи екип, който участва в поддържането на регистъра на академичния състав в НАЦИД за публикациите и наукометрията за верификация на преподаватели. Става част от редакционната колегия на научно списание „Agricultural Sciences“ на Аграрния университет и води докторантски курс „Научна етика и работа с информационни източници“. Администрира системата за откриване на сходство StrikePlagiarism и като част от комисията за откриване на плагиатство към Аграрния университет проверява всички статии, дисертационни и хабилитационни трудове за актуалност на текста. Този опит ѝ дава ясна перспектива за връзката между информацията, научната култура и академичната почтеност.

В периода 2020 – 2024 г. д-р Петя Георгиева е част от Управителния съвет на Българската библиотечно-информационна асоциация (ББИА). Участва в редица национални и международни проекти за развитие на библиотечно-информационните услуги и опазване на книжовното наследство. Осъществява и множество мобилности по програмата „Еразъм“, с което разширява интернационалното библиотечно сътрудничество.

Авторка е на над 40 публикации в областта на библиотечно-информационните науки.

Голям интерес към обучението за етичните практики при използване на изкуствения интелект в академичната среда

Друго важно събитие, организирано от Университетската библиотека в рамките на Националната библиотечна седмица, предизвика голям интерес сред студенти, преподаватели и изследователи от ПУ „Паисий Хилендарски“. На 14 май се състоя обучение на тема: „Етични предизвикателства и добри практики при използването на ИИ в академичната среда“ с лектор Доника Гавова, официален представител на системата за откриване на сходство StrikePlagiarism, която се използва от всички български висши училища.

Д-р Петя Георгиева, директор на библиотеката, откри срещата, акцентирайки върху ролята на съвременната библиотека като пространство за дигитална грамотност, критично мислене и подкрепа на студенти, преподаватели и изследователи при използването на информационните ресурси чрез новите достъпи и технологии.

Момент от лекцията на Доника Гавова

Участниците се запознаха с етичните аспекти на използването на ИИ в научните публикации – допустими и недопустими употреби; начини за злоупотреба и препоръчителни процедури. Доника Гавова разграничи няколко основни проблема, като това, че „сам по себе си резултатът за висока вероятност за ИИ не представлява доказателство за неговото използване; смесените текстове (част от изкуствен интелект и част от естествен интелект) са изключително трудни за класифициране и че липсват ясни институционални процедури за дисциплинарни мерки на ИИ“. В тази връзка бяха обсъдени реалностите в

българските университети, действащите закони в България и политиките на световни научни издатели.

Практическата част на обучението показва възможностите на системата StrikePlagiarism, включително точност при откриване на AI модели, езикови параметри, цветови кодове, лингвистични маркери, векторен анализ и устойчивост на перифразиране, замаскиране и преводически трикове.

Все още остава отворен въпросът дали системата StrikePlagiarism ще бъде достъпна отново за висшите училища чрез национален абонамент, което би улеснило по-пълноценното ѝ използване.

Всички участници получиха сертификати за участие, подписани от изпълнителния директор на StrikePlagiarism Али Тахмазов.

Геновева Тишева – юрист към ООН, бе гост на Кръжока по международноправни науки

Ренета ПЕЕВА

Лекция на тема: „Международноправна защита на жените и момичетата от насилие“ изнесе г-жа Геновева Тишева – член на Комитета за премахване на дискриминацията по отношение на жените (CEDAW), който е към Организацията на обединените нации. Лекцията, проведена в онлайн формат, бе организирана от Кръжока по международноправни науки към Юридическия факултет.

Ръководителят на кръжока доц. Гертана Гозанска посочи, че темата е изключително актуална, защото е свързана с Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените и учредения въз основа на нея CEDAW. Тя представи гост лектора, като отбеляза, че Геновева Тишева е избрана през 2018 г. за член на Комитета за премахване на дискриминацията по отношение на жените с подкрепата на 148 държави. През 2022 г. е преизбрана, като за периода 2023 – 2025 г. е заместник-председател на комитета, а понастоящем е председател на Работната група относно насилието срещу жените и момичетата и член на Работната група относно разследванията по Факултативния протокол към Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените.

В лекцията си г-жа Тишева не просто представи механизмите за защита по конвенцията, но разясни в детайли използваните в нея понятия и завладя вниманието на аудиторията със своята компетентност и отдаденост на каузата. Тя повдигна въпроси, свързани със защитата на жените и момичетата от насилие, анализирайки на базата на своя богат опит съществуващите международни инструменти за защита.

Тишева разясни процедурите, указани във Факултативния протокол към конвенцията – по разглеждане на индивидуални или групови жалби за нарушения на правата, признати в конвенцията, и за раз-

Геновева Тишева

следвания в случаи на тежки или системни нарушения на правата на жените. Тя сподели за редица жалби, разгледани от комитета – от насилие над малолетни момичета до системна дискриминация спрямо жените с увреждания. Примерите дадоха яснота за констатираните нарушения на правата по конвенцията и за работата на комитета.

Геновева Тишева обърна внимание и на Истанбулската конвенция. Тя разясни защо думата „жена“ е ключова в този документ и как той служи за превенция на насилието, основано на пола. В допълнение направи съпоставка между текстовете на Истанбулската конвенция и други международни договори в областта на правата на жените.

Гост лекторът отговори на въпроси, свързани с обхвата на защитата при промяна на пола, както и с основните препоръки на Комитета към България.

В заключение ръководителят на кръжока, студенти и преподаватели от Юридическия факултет благодариха на българския представител в Комитета на ООН за премахване на дискриминацията по отношение на жените за интересната лекция и за желанието и готовността да сподели своя опит с тях.

Нова образователна инициатива стартира ФИСН Гимназисти от Търговската гимназия влязоха за един ден в ролята на студенти по икономика

Дванадесетокласници от специалностите „Оперативно счетоводство“ и „Банково дело“ от Националната търговска гимназия – Пловдив, бяха първите участници в най-новата образователна инициатива „Студент за един ден“ на Факултета по икономически и социални науки на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Гимназистите проведоха учебните си занятия под формата на изнесено обучение в сградата на Ректората на университета.

Учениците присъстваха на упражнение по макроикономика заедно със студенти от 1. курс, като всички в залата се включиха в заданията от страна на преподавателя. Освен с предвидените за деня учебни занятия, проведени от техния преподавател Николай Николов, бакалавър по финанси и пълен отличник на випуска, а сега студент в магистърската програма „Счетоводство и анализ“ във ФИСН, гимназистите бяха ангажирани и с отборни предизвикателства. В тях те трябваше да прочут университета посредством интервюта

Участниците в инициативата „Студент за един ден“ заедно с декана на ФИСН доц. Маргарита Русева

с настоящи студенти, преподаватели и служители. Всеки отбор представи резултатите от своите екипни задачи и това, което са научили за различните факултети във висшето училище. Учениците изцяло се потопиха в академичната среда, общувайки със свои бъдещи колеги и преподаватели.

Гостите от Търговската гимназия бяха приветствани и запознати с Пловдивския университет от декана на Факултета по икономически и социални науки доц. д-р Маргарита Русева. Тя им разказа историята на висшето училище и на факултета, на който самата тя е възпитаник. Доц.

Русева насърчи младежите да следват мечтите си и да изберат такава професионално направление, в което ще се развиват с желание и интерес.

Образователната инициатива на ФИСН „Студент за един ден“ бързо набира скорост и се радва на интерес от средни училища от различни градове.

Експедицията по историческа лингвистика – събитие, което изгражда мостове между минало и настояще

Историко-лингвистичната експедиция ще остане за нас като едно от най-вълнуващите и запомнящи се преживявания по време на следването ни в университета. Емоциите, които изпитахме, трудно могат да бъдат описани с думи, но това, което със сигурност ще запазим в сърцата си, е чувството на споделено вълнение, радост и всеотдайност в подготовката на задачите. Атмосферата беше истински вълшебна, а всеки момент от това пътуване си заслужаваше.

По време на експедицията имаме възможността да посетим историческата крепост Траянови врати, Кремиковския манастир „Св. Георги Победоносец“, Германския манастир „Св. Йоан Рилски“, Дивотинския манастир „Св. Троица“, Драгалевския манастир „Успение Богородично“ и величествената Боянска църква. Навсякъде усещаме особена хармония – красотата на природата, птичите песни, смирието, изписано по лицата на свещенослужителите, и спокойствието на

тези свети места ни помогнаха истински да се докоснем до корените на езика, историята и духовността. Особено впечатление ни направи и животните, които срещаме по пътя си – най-вече прекрасните котки, които ни посрещаша във всеки храм. Те бяха изключително дружелюбни, спокойни и сякаш естествено допринасяха за усещането за уют, топлина и хармония.

Бяхме приятно изненадани от Кремиковския манастир, основан по времето на цар Иван Александър. Уединението, спокойствието и мирът се усещаша във всяко кътче на това свещено място. Старата църква, посветена на св. Георги, ни впечатли със своите богати стенописи, проследяващи житието на светеца и неговата непоколебима вяра въпреки всички изпитания и страдания. Грижливо поддържаните зелени площи още повече допринасяха за усещането за блаженство и хармония.

Пред Боянската църква – едно от знаковите места, свързани с художествения гений на българина

Дивотинският манастир „Св. Троица“ ни напомни за смирието, което се крие във всеки един от нас. Там почувствахме особено спокойствие и откъсване от забързаното ежедневие. Тишината, природата и атмосферата на манастира създаваха усещане за вътрешен мир и духовна близост, които трудно могат да бъдат описани с думи.

Силно впечатление у нас остави и Боянската църква – едно от най-ценните културни и духовни богатства на България. Нейните уникални стенописи ни пренесоха в друг свят и ни разкриха богатството на българската история и средновековно изкуство. Именно такива места ни напомнят колко важно е да пазим и популяризираме културното си наследство.

Всички колеги се бяха постарали изключително много, за да ни пренесат в атмосферата на местата, които представяха. Душевният мир, спокойствието и вдъхновението, които получихме по време на това пътуване, бяха безценни. Разбрахме, че истинското докосване до езика и историята не може да се усети чрез снимки или разкази, а само когато човек присъства и преживее всичко със сърцето и душата си.

Благодарни сме на проф. д.ф.н. Христина Тончева и на преп. Събина Вълчанова за възможността да бъдем част от това събитие, за тяхната всеотдайност, старание и усилия подобни преживявания да продължават да се осъществяват вече 17 години. През цялото пътуване бяха изключително мили, отзивчиви и майчински загрижени, което ни караше да се чувстваме спокойни, подкрепени и истински ценени. Те ни показаха, че човек може да учи, докато се смее, вдъхновява и споделя незабравими мигове с останалите.

Участниците в научната студентска експедиция на Филологическия факултет

Студентка в специалността „Балканистика“ отново с награди от конкурс за превод

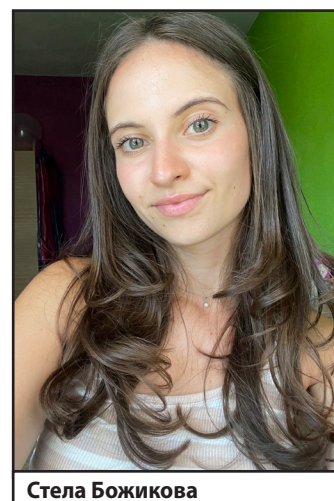
Петокурсничката Стела Божикова за втора година се нареди на челните места в „Трансформации“ – ежегодния международен конкурс за превод на проза и поезия за ученици и студенти, организиран от Филологическия факултет на Великотърновския университет със съдействието на Министерството на образованието и науката. В единадесетото му издание нашата студентка спечели първо място в рубриката „Проза“ за превода си от гръцки на български език на разказ от Костас Тахцис, а в рубриката „Поезия“ – второ, за превода на стихотворение от Тасос Ливадитис.

През 2025 г. журито също отличи Стела за претворяването на гръцка проза и поезия, съответно с първа и трета награда. Тогава сред призорите се нареди и Гергана Николова, студентка в специалността „Български език и новогръцки език“, чиито преводи на проза бяха отличавани четири поредни години. Днес тя учи магистратура, като продължава да се интересува от изкуството на превода. Подгласничка е на Стела в тазгодишния конкурс, а спечели и трето място за превод на гръцки език на „Дребни сладки“ от Йорданка Белева. Читателите на в. „Пловдивски университет“ познават имената на Стела и Гергана от броеве на университетския вестник през 2024 и 2025 г., където в рамките на „Кабинета на младия преводач неоелинист“ видяха техни стихотворни преводи.

„Трансформации“ е конкурс за литературен превод от 21 чужди

езика на български, както и от български език на 15 други езика. Отличените текстове ще бъдат публикувани в едноименното електронно списание. По линия на конкурса Филологическият факултет на Пловдивския университет получава колективна грамота за активното участие на неговите студенти, изучаващи различни езици. През 2026 г. участниците ни са били 23.

Безспорен факт е, че високите постижения на неоелинистите в Пловдивския университет са признани за стандарта на обучението по новогръцки език, стартирало през 2002 г. На страницата на конкурса има специални благодарности към учителите, университетските преподаватели и лекторите, окуражили възпитаниците си да участват. „Големият брой добри преводи, които получихме, са плод и на техния висок професионализъм и отдаденост“, подчертават организационният екип и журито.

Стела Божикова

Преп. Величка ГРОЗДЕВА
Сектор „Новогръцки език“

Масовост и високо спортно майсторство бяха съчетани в Седмицата на спорта, посветена на 65-годишнината на Пловдивския университет

Студенти, преподаватели и служители участваха в различни инициативи и състезания в рамките на Седмицата на спорта в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, която се проведе от 14 до 20 май 2026 г. и беше посветена на 65-годишнината от създаването на висшето училище. Организаторите от Биологическия факултет за втора поредна пролет успяха да мотивират представители на пловдивските вузове да се включат в едно съревнование с благородна цел – благотворителен крос, проведен през първия ден в парк „Лаута“, като броят на стартиралите беше над 500 души, в това число и група ученици от Хасково. Поради големия брой на участниците състезанието при мъжете и жените се проведе поотделно.

Събраните средства бяха дарени на Националната асоциация на деца с диабет, а точно толкова благородно организаторите и спонсорите не приложиха фотофиниш за сантиметри разлика и в челните „тройки“ имаше по няколко победители от различни университети.

Научната конференция под надслов „Физическо възпитание и спорт – споделени практики, предизвикателства и перспективи“ се проведе на 19 май, като бяха представени повече от 20 значими доклада, отново от различни висши училища в цялата страна.

След кратка почивка през уикенда, рано сутринта в понеделник започнаха вече традиционните състезания и игри по различните спортове – тенис, футбол, волейбол, баскетбол, доджбол, тенис на маса, щафети, теглене на въже. От името на ректора на Пловдивския университет проф. д-р Румен Младенов участниците в тях бяха приветствани от заместник-ректора по международна дейност и връзки с обществеността доц. д-р Борян Янев.

В топ 3 на дългоочаквания шахматен турнир попаднаха двама студенти и един преподавател от Пловдивския университет. Златния медал грабна Християн Колев, който учи във филиала на ПУ в Смолян. Второто място завоюва Димитър Арденски от Факултета по математика и информатика. Преподавателят от Юридическия факултет доц. д-р Георги Ганчев допълни челната тройка. Главен съдия на турнира беше IA Международен съдия на FIDE Ружка Генова, WIM.

През последния ден от Седмицата на спорта клуб „Олимпиец“ организира викторина за студенти на спортна тематика, отново с множество интересни награди.

Вестник „Пловдивски университет“

ISSN 2815-4592 (print), ISSN 2815-4606 (web)

Главен редактор: Тильо Тилев, тел. 032/261 477

Електронна поща: tiliotilev@uni-plovdiv.bg; vestnik_pu@abv.bg

Коректор: Гергана Иванова. Предпечат: Валентина Ангелова

Печат: Пловдивско университетско издателство

Адрес на редакцията: Пловдив, ул. „Цар Асен“ № 24